

NSANGU YA MBOTE YA KUSONIKAKA MALAKO

Luyantiku ya nsangu ya mbote ya Yezu Klistu, Mwana ya Nzambi : 2 Bonso yo sonamaka na mbikudi Yezaya : «Tala, mono ke kutinda kinati nsangu na mono na ntwala ya ilungi na nge, yina ta kuyidika nzila na nge» (A)¹. 3 «Mungungu ya yina ke kuboka na nsi ya kuyuma : Beno yidika nzila ya *Mfumu, beno sungika ba mwa—nzila na yandi» (B)².

4 Yoani kwisaka, na kubotikaka na nsi ya kuyuma, ye na kulongaka mbotika ya kubalula ntima na ndoluka ya masumu. 5 Ye nsi yonso ya Yudea ye ba yina yonso ya Yeluzalemi vandaka kubasika na kwenda na yandi ; ye bo vandaka kubotama na yandi na nzadi ya Yoldani, na kufungunaka masumu na bo. 6 Yoani lwataka lele ya mika ya kamela ye mukaba ya mpusu ya mbisi na luketo na yandi, ye yandi vandaka kudia ba mpasu ti bwiki ya mfinda. 7 Ye yandi vandaka kulonga, na kutubaka : Ke kwisa na nima na mono, yina kuluta mono na ngolo, yina mono me kufwana ve kukangula, na kuniekaka nsinga ya ba sapatu. 8 Mono, mono botikaka beno na masa ; yandi, yandi ta kubotika beno na Mpeve Santu.

9 Ye yo kumaka, na bilumbu yina, nde Yezu katukaka na Nazaleti ya Galilea, ye botamaka na Yoani na Yoldani. 10 Ye [na kubasikaka] nswalu na masa, yandi tombukaka, ye monaka mazulu kukanguka, ye Mpeve bonso diyembe kukulumuka na zulu na yandi. 11 Ye vandaka ti mungungu mosi katukaka na mazulu : Nge ikele Mwana na mono ya zolama ; kati na nge mono ke kumona kiese.

12 Ye nswalu Mpeve kunata yandi na nsi ya kuyuma. 13 Ye yandi vandaka na nsi ya kuyuma bilumbu makumi iya, kumekama na Satana ; ye yandi vandaka ti ba mbisi ya mfinda ; ye ba wanzio vandaka kusadila yandi.

14 Kansi na nima nde Yoani kabamaka, Yezu kwisaka na Galilea na kulongaka nsangu ya mbote ya kimfumu ya Nzambi, ye na kutubaka : 15 Ntangu me kulunga, ye kimfumu ya Nzambi me finama : Beno balula ntima ye beno kwikila na nsangu ya mbote.

16 Ye bonso yandi vandaka kutambula na lweka ya nzadi mungwa ya Galilea, yandi monaka Simoni ti Andele mpangi ya Simoni, ba yina vandaka kulosa bukondi na nzadi mungwa ; sambu bo vandaka balobi. 17 Ye Yezu kutuba na bo : Beno kwisa na nima na mono, ye mono ta kitula beno balobi bantu. 18 Ye nswalu, ya bo bikaka ba bukondi na bo, bo landaka yandi. 19 Ye na kupusanaka na mwa—ntwala, yandi monaka Yakobo [mwana] ya Yebedeo ti Yoani mpangi na yandi ; ye bo [vandaka] na bwatu, na kuyidikaka ba bukondi. 20 Ye nswalu yandi bingaka bo ; ye bikaka tata na bo Yebedeo na bwatu ti ba nsadi, bo landaka yandi.

¹ Malakia 3, 1.

² Yez. 40, 3.

21 Ye bo kukota na Kafenawumi ; ye ya bo kotaka nswalu na kilumbu ya sabata na sinagoga, yandi vandaka kulonga. 22 Ye bo vandaka kuyituka na malongi na yandi ; sambu yandi vandaka kulonga bo bonso na kuvanda na kiyeka ye ve bonso ba nsoniki. 23 Ye kuvandaka na kati ya sinagoga na bo muntu mosi ya vandaka na mpeve ya mbi ; ye yandi bokaka, 24 na kutubaka : Ha! Inki ikele kati na beto ti nge, Yezu ya Nazaleti¹? Keti nge me kwisa sambu na kubebisa beto? Mono kuzaba nge, nani nge ikele² : Santu ya Nzambi. 25 Ye Yezu nganinaka yandi na kutubaka : Kanga munoko, ye basika na yandi. 26 Ye mpeve ya mbi, pasulaka yandi ye bokaka na mungungu ya ngolo, basikaka na yandi. 27 Ye bo yonso yitukaka mingi, na mpila nde bo vandaka kuyulana kati na bo, na kutubaka : Yai ikele inki? Inki malongi ya mpa yai? Sambu yandi ke kutuma ti kiyeka, ata na ba mpeve ya mbi, ye bo ke kulemfukila yandi. 28 Ye nsangu na yandi mwanganaka nswalu na nziunga yonso ya Galilea.

29 Ye nswalu, na kubasikaka na sinagoga, bo kwendaka ti Yakobo ti Yoani na nzo ya Simoni ti ya Andele. 30 Bukilo ya Simoni ya nketo vandaka ya kulala pana, kuvandaka na yuku—yuku ; ye nswalu bo tubila yandi sambu na yandi. 31 Ye na kufinamaka, yandi tedimisaka yandi na kusimbaka yandi na diboko ; ye nswalu yuku—yuku katukaka na yandi ; ye yandi sadilaka bo. 32 Ye ya, nkokila kubwaka, bonso ntangu vandaka kudinda, bo natilaka yandi ba yina yonso vandaka na bimbefo, ti bantu ya ba mpeve ya mbi ; 33 ye mbanza ya mvimba vandaka me kuvukana na kielo : 34 Ye yandi belulaka ba mingi yina vandaka na bimbefo ya mutindu na mutindu, ye kulaka ba mpeve mingi ya mbi, ye pesaka nswa ve na ba mpeve ya mbi na kutuba sambu bo zabaka³ yandi.

35 Ye ya yandi telamaka na suka, ntama na ntwala ya kilumbu, yandi basikaka ye kwendaka na kisika ya kuyuma ; ye vandaka kusamba pana. 36 Ye Simoni ti ba yina vandaka ti yandi, landaka yandi. 37 Ye na kumonaka yandi, bo kutuba na yandi : Bo yonso ke kusosa nge. 38 Ye yandi kutuba na bo : Beto kwenda na kisika ya nkaka na ba bwala ya mfinama, na mpila nde mono kulonga mpi kuna ; ikele sambu na yo nde mono kwisaka. 39 Ye yandi vandaka kulonga na ba sinagoga na bo na Galilea yonso, ye vandaka kukula ba mpeve ya mbi.

40 Ye muntu mosi ya bwasi kukwisa na yandi, na kubondilaka yandi ye fukamaka na ntwala na yandi, ye kutuba na yandi : Kana nge zola, nge lenda kumisa mono bunkete. 41 Ye Yezu, fwaka nkenda, na kutandulaka diboko, simbaka yandi, ye kutuba na yandi : Mono kuzola, kuma bunkete. 42 Ye bonso yandi vandaka kutuba, nswalu, bwasi katukaka na yandi ; ye yandi kumaka bunkete. 43 Na kukebisaka yandi ngolo, yandi vutulaka yandi nswalu ; 44 ye kutuba na yandi : Keba kutuba yo na muntu ve ; kansi kwenda, kudisonga na nganga—Nzambi, ye pesa dikabu sambu na kukuma bunkete na nge yina Mose kutumaka, sambu na kimbangi⁴ na bo. 45 Kansi yandi, ya yandi basikaka, yantikaka

¹ *Disongidila* : Ya bwala Nazaleti.

² *Disongidila* : Mono kuzaba nani nge ikele.

³ *Disongidila* : Bo zabaka nani yandi vandaka.

⁴ Tala : Lew. 14, 1—32.

na kutuba mingi ye kumwanga yina kusalamaka, na mpila nde Yezu lendaka kukota diaka ve pwelele na mbanza ; kansi yandi vandaka ya kubikala na nganda na bisika ya kuyuma ; ye bo vandaka kwisa na yandi katuka na bisika yonso.

Ye yandi kotaka diaka na Kafenawumi, na nima ya mwa—bilumbu, ye bo waka nde yandi vandaka na nzo. 2 Ye nswalu bantu mingi vukanaka pana, na mpila nde kisika vandaka diaka ve, ata mfinama ya kielo ; ye yandi vandaka kutuba na bo ndinga. 3 Ye bantu kukwisa na yandi, na kunataka kikata ya me kunatama na bantu iya. 4 Ye na kulendaka ve kufinama na yandi, kikuma ya kibuka, bo kangulaka ludi [ya kisika] ya yandi vandaka ; ye ya bo tobulaka yo, bo kulumusaka mbeto ya fioti yina kikata vandaka ya kulala. 5 Ye Yezu, na kumonaka lukwikilu na bo, kutuba na kikata : Mwana na [mono] masumu na nge me kuloluka. 6 Ye vandaka pana ndambu ya ba nsoniki, ya kuvanda ye na kuyindulaka na ba ntima na bo : 7 Sambu na inki yandi yai ke kutuba mutindu yai? Yandi ke vwenza Nzambi. Nani lenda lolula masumu, kana ve mosi [kaka], Nzambi ? 8 Ye nswalu Yezu, na kuzabaka na mpeve na yandi nde bo vandaka kuyindula mutindu yina na bo mosi, kutuba na bo : Sambu na inki beno ke kuyindula mutindu yai na ba ntima na beno? 9 Inki ikele ya kukonda mpasi ya kuluta, na kutuba na kikata : Masumu na [nge] me loluka ; to na kutuba : Telama, baka mbetu na nge ya fioti, ye tambula? 10 Na mpila nde beno kuzaba nde Mwana ya muntu ikele na kiyeka awa na ntoto ya kulolula masumu (yandi kutuba na kikata) : 11 Mono ke kutuba na nge, telama, baka mbetu na nge ya fioti, ye kwenda na nzo na nge. 12 Ye yandi telamaka nswalu, ye ya yandi bakaka mbetu na yandi ya fioti, yandi basikaka na meso na bo yonso ; na mpila nde bo yonso yitukaka na yo ye bo kembilaka Nzambi, na kutubaka : Beto me monaka ntete diambu ya mutindu yai ve.

13 Ye yandi basikaka diaka ye tambulaka na lweka ya nzadi mungwa¹ ; ye kibuka yonso vandaka kwisa na yandi, ye yandi vandaka kulonga bo. 14 Ye na kulutaka, yandi kumona Lewi [mwana] ya Alafayi ya kuvanda na nzo ya kufutisa mpaku, ye yandi kutuba na yandi : Landa mono. Ye yandi telamaka ye landaka yandi. 15 Ye yo kumaka, bonso yandi vandaka na mesa na nzo na yandi, nde ba kalaki ya mpaku mingi ti ba nsumuki mpi vandaka na mesa ti Yezu ti ba longoki na yandi ; sambu bo vandaka mingi, ye bo vandaka kulanda yandi. 16 Ye ba nsoniki ti ba Falize, na kumonaka yandi kudia ti ba kalaki ya mpaku ti ba nsumuki, kutuba na ba longoki na yandi : Sambu na inki yandi ke kudia ye kunwa ti ba kalaki ya mpaku ti ba nsumuki? 17 Ye Yezu, ya yandi waka yo, kutuba na bo : Ba yina ikele na mavimpi ya mbote ikele na mfunu ya munganga ve, kansi ba yina ikele na kimbefo ; mono kwisaka kubinga bantu ya masonga ve kansi ba nsumuki.

18 Ye ba longoki ya Yoani ti ba Falize vandaka kubuya madia ; ye bo kukwisa ye kutuba na yandi : Sambu na inki ba longoki ya Yoani ti ba

¹ Nzadi mungwa Galilea to dizanga ya Tibeliade.

Falize ke buyaka madia, kansi ba longoki na nge ke kubuyaka madia ve? 19 Ye yezu kutuba na bo : Bana ya suku ya dikwela¹ lenda kubuya madia na ntangu ya bakala ya dikwela ikele ti bo? Ntangu yonso bo ikele ti bakala ya dikwela, bo lenda kubuya madia ve. 20 Kansi bilumbu ta kwisa, ntangu bakala ya dikwela ta kukatulama bo ; ye ibuna bo ta kubuya madia na kilumbu yina. 21 Ye muntu mosi ve ke kutungaka kitembe ya lele ya mpa na lele ya ntama, kana ve kitembe ya mpa ta kukatula [kitini mosi] ya [lele] ya ntama, ye kupasuka ta kukuma kuluta mbi. 22 Ye muntu ve ke kutula vinu ya mpa na mabungu ya mpusu ya mbisi ya ntama ; kana ve vinu ke kupasula mabungu ya mpusu ya mbisi, ye vinu kutiamuka, ye mabungu ya mpusu ya mbisi kubeba ; kansi vinu ya mpa fetele kutulama na mabungu ya mpusu ya mbisi ya mpa

23 Ye yo kumaka nde yandi vandaka kuluta na kati ya bilanga ya ble, na kilumbu ya sabata ; ye ba longoki na yandi na kutambulaka, yantikaka kutumuna ba ntu ya ble. 24 Ye ba Falize kutuba na yandi : Tala, sambu na inki bo ke kusala na kilumbu ya sabata yina me kupesama nswa ve? 25 Ye yandi kutuba na bo : Beno me tangaka ntete ve yina Davidi salaka ntangu yandi vandaka na kukonda ye yandi waka nzala, yandi ti ba yina vandaka ti yandi, 26 inki mutindu, [na ntangu] ya «mbuta—nganga Abiatala», yandi kotaka na nzo ya Nzambi, ye diaka mampa—ya kusongama, yina pesamaka nswa ve na kudia, kana ve na ba nganga—Nzambi kaka, ye pesaka yo mpi na ba yina vandaka ti yandi²? 27 Ye yandi kutuba na bo : Sabata salamaka sambu na muntu, kansi muntu ve sambu na sabata ; 28 na mpila nde Mwana ya muntu ikele mfumu ya sabata mpi.

Ye yandi kotaka diaka na sinagoga ; ye vandaka pana muntu mosi yina vandaka na diboko ya kuyuma. 2 Ye bo vandaka kutala yandi [sambu na kumona] kana yandi ta kubelula yandi na kilumbu ya sabata, sambu na kufunda yandi. 3 Ye yandi kutuba na muntu yina vandaka na diboko ya kuyuma : Telama pana na ntwala ya bantu yonso. 4 Ye yandi kutuba na bo : Keti yo me pesama nswa na kusala mambote, kilumbu ya sabata, to na kusala mbi? Na kugulusa luzingu, to na kufwa? Kansi bo vandaka mpima. 5 Ye ya yandi talaka bo na nziunga ti nganzi, na kuvandaka na mawa na ntima ngolo na bo, yandi kutuba na muntu : Tandula diboko na nge. Ye yandi tandulaka yo. Ye diboko na yandi belukaka. 6 Ye ba Falize, na kubasikaka nswalu ti ba Elodioni³, wakanaka sambu na kufwa yandi.

7 Ye Yezu katukaka pana ti ba longoki na yandi kwendaka na na nzadi mungwa ; ye bantu mingi landaka yandi katuka Galilea, na Yudea, 8 na Yeluzalemi, na Idimea, ti na simu ya Yoldani. Ye ba yina ya ba nziunga ya Tili ti ya Sidoni, bantu mingi, na kuwaka mambu yina yandi vandaka kusala, kwisaka na yandi. 9 Ye yandi kutuba na ba longoki na yandi nde bwatu mosi ya fioti kuvanda pana sambu na yandi, kikuma ya

¹ Ba yina ke kusalaka kimvuka ti muntu ke kwela.

² Tala Lew. 24, 5—9 ti 1 Samuele 21, 6.

³ Tala lukaya 12, 13.

kibuka, na mpila nde bo kufitikisa¹ yandi ve ; 10 sambu yandi belulaka mingi, na mpila nde ba yina yonso vandaka kuniokulama na bimbefo ya mpila na mpila vandaka kudilosa na yandi sambu na kusimba yandi. 11 Ye ba mpeve ya mbi, ntangu bo vandaka kumona yandi, vandaka kudilosa na ntwala na yandi ye vandaka kuboka, na kutubaka : Nge ikele Mwana ya Nzambi. 12 Ye yandi buyilaka bo pwelele na kuzabikisa yandi.

13 Ye yandi kutombuka na ngumba, ye yandi kubinga ba yina ya yandi zolaka ; ye bo kwisaka na yandi ; 14 ye yandi kutula kumi na zole sambu na kuvanda ti yandi, ye sambu na kutinda bo kulonga, 15 ye sambu na kuvanda na kiyeka ya [kubelula bimbefo ye] na kukula ba mpeve ya mbi ; 16 ye yandi pesaka zina ya nkaka na Simoni, Petelo ; 17 ye Yakobo [mwana] ya Yebedeo ti Yoani mpangi na Yakobo, ye yandi pesaka bo zina ya nkaka Boanenge, yina ikele : Bana ya makelele ya nzasi ; 18 ti Andele, ti Filipino, ti Batolomai, ti Matayo, ti Toma, ye Yakobo [mwana ya] Alafayi, ti Tade, ti Simoni ya bwala kanana², 19 ti Yudas Isikaliyoti, yina mpi ta kuyekula yandi.

20 Ye bo kukwisa na nzo ; ye kibuka kuvukana diaka, na mpila nde bo lendaka kudia ve ata dimpa na bo. 21 Ye ba mfinami na yandi, ya bo kuwaka yina, basikaka sambu na kukanga yandi ; sambu bo vandaka kutuba : Yandi ikele na kilawu. 22 Ye ba nsoniki yina katukaka na Yeluzalemi, kutubaka : Yandi ikele ti Bezezebule³ ; ye : Na nzila ya mfumu ya ba mpeve ya mbi, yandi ke kukula ba mpeve ya mbi. 23 Ye ya yandi bingaka bo, yandi kutuba na bo na bingana : Inki mutindu satana lenda kukula satana? 24 Ye kana kimfumu ke kukabana kati na yo mosi, kimfumu yina ta kuwumina na kuzinga ve. 25 Ye kana nzo mosi ikele ya kukabana na yo mosi, nzo yina ta kuwumina na kuzinga ve. 26 Ye kana satana kuditelemina yandi mosi ye ikele ya kukabana, yandi lenda kuwumina na kuzinga ve, kansi yandi ke kukwisa na nsuka na yandi. 27 Mosi ve lenda kota na nzo ya muntu ya ngolo ye kubaka bima na yandi, kana ntete—ntete yandi me kukanga muntu ya ngolo ba nsinga ve ; ye ibuna yandi ta kubaka bima na nzo na yandi. 28 Ya kieleka, mono ke kutuba na beno nde masumu yonso ta kulolulama na bana ya bantu, ye ba ndinga ya mafingu yonso, inki mutindu yo lenda kuvanda, na nzila na yo bo ke kuvwenza Nzambi ; 29 Kansi konso muntu yina ta kutuba ba ndinga ya mafingu na Mpeve Santu ta kuvanda na ndoluka ve ata fioti; kansi yandi me kubwa na ndola ya disumu ya mvula na mvula. 30 Yo vandaka sambu bo vandaka kutuba : Yandi ikele na mpeve ya mbi.

31 Ba mpangi na yandi ti mama na yandi mpi kwisaka ; ye telamaka na nganda, bo tindaka na kubinga yandi ; 32 ye kibuka vandaka na nziunga na yandi. Ye bo tubaka na yandi : Tala, mama na nge ti ba mpangi na nge, pana na nganda ke kusosa nge. 33 Ye yandi kuvutulaka na bo, na kutubaka : Nani ikele mama na mono, to [ba nani ikele] ba mpangi na mono? 34 Ye na kutalaka na nziunga ba yina vandaka na nziunga na yandi, yandi kutuba : Tala mama na mono ti ba mpangi na

¹ Kufina

² Bisika ya nkaka : Zeloti.

³Zina ya ba Yuda kupesaka na mfumu ya ba mpeve ya mbi, disongidila : Na satana.

mono ; 35 sambu konso muntu ta kusala luzolo ya Nzambi, yandi yina ikele mpangi na mono ya bakala ye mpangi na mono ya nketo ye mama na mono.

4 Ye yandi yantikaka diaka na kulonga mfinama ya nzadi mungwa. Ye kibuka mosi ya nene vukanaka mfinama na yandi ; na mpila nde, na kumataka na bwatu mosi, yandi vandaka na zulu ya nzadi mungwa ; ye kibuka yonso vandaka na ntoto na lweka ya nzadi mungwa. 2 Ye yandi vandaka kulonga bo mambu mingi na nzila ya bingana ; ye yandi vandaka kutuba na bo na dilongi na yandi : 3 Beno kuwa : Tala, mukuni mosi basikaka sambu na kukuna. 4 Ye yo kumaka nde na kukunaka, ndambu ya nkeni kubwaka na lweka ya nzila, ye ba ndeke kwisaka ye kudiaka yo. 5 Ye ya nkaka kubwaka na bisika ya matadi, wapi vandaka na ntoto mingi ve ; ye nswalu yo menaka; sambu yo vandaka na ntoto ya mudindu ve ; 6 ye ntangu mwini basikaka, yo zikaka ye sambu yo vandaka na misisa ve, yo yumaka. 7 Ye ya nkaka kubwaka kati ya ba nsende ; ye ba nsende basikaka ye fitikisaka yo, ye yo pesaka mbuma ve. 8 Ye ya nkaka kubwaka, na ntoto ya mbote, ye yo butaka mbuma, na kubasikaka ye kuyelaka, ye butaka, mosi makumi tatu, ye mosi makumi sambanu, ye mosi nkama. 9 Ye yandi kutuba : Yina ikele na makutu sambu na kuwa, yandi kuwa. 10 Ye ntangu yandi vandaka yandi mosi, ba yina vandaka na nziunga na yandi, ti ba kumi na zole yufulaka yandi na yina me kutala kingana. 11 Ye yandi kutuba na bo : Na beno yo me kupesama na [kuzaba] diswekamu ya kimfumu ya Nzambi ; kansi na ba yina ikele na nganda ; mambu yonso ke kutubama na bingana, 12 na mpila nde na kutalaka bo kutala ye kumona ve, ye na kuwaka bo kuwa ye kubakisa ve ; mbayi—mbayi bo kusoba nkadilu ye masumu na bo kuloluka¹. 13 Ye yandi kutuba na bo : Keti beno kuzaba ve kingana yai? Ye inki mutindu beno ta kuzaba bingana yonso? 14 Mukuni ke kukuna ndinga. 15 Ba yai ikele ba yina ikele na lweka ya nzila, kisika yina ndinga ikele ya kukuna ; ye ntangu bo kuwaka, satana ke kwisa nswalu ye ke kukatula ndinga me kukunama na bo. 16 Ye kiteso mosi, ba yina ikele ya kukunama na bisika ya matadi, ikele ba yina, ntangu bo kuwaka ndinga, ke kuyamba yo nswalu na kiese ; 17 ye bo ikele na nsimbulu ve na bo mosi, kansi bo ikele kaka sambu na ntangu nkufi ; na nima, ntangu ba mpasi to kumonisa mpasi ke kwisa kikuma ya ndinga, bo ikele kubula dibaku nswalu. 18 Ye ba nkaka ikele ba yina me kunama na kati ya ba nsende : Ikele ba yina kuwaka ndinga ; 19 ye kutungisamasa ya mvu², ti kukusama ya bimvwama, ti kulula ya bima ya nkaka, na kukotaka, kufitikisa ndinga, ye yo ikele ya kukonda mbuma. 20 Ye ba yina ikele ya kukunama na ntoto ya mbote, ikele ba yina ke kuwa ndinga, ye bo ke kuyamba yo, ye ke kubuta mbuma : Mosi makumi tatu, ye mosi makumi sambanu, ye mosi nkama. 21 Ye yandi kutuba na bo : Mwindi ke kwisa sambu na kutulama

¹ Tala Yez. 6, 9-10.

² Ya insi—ntoto yai.

na nsi ya kantini to na nsi ya mbeto? Ikele ve sambu na kutula na kinatini mwinda? 22 Sambu ikele na kima ya kinsweki ve yina ta konda kumonana, ye kima mosi ve ya kubumbama ta kukuma, kaka sambu na kumonana pwelele. 23 Kana muntu ikele na makutu ya kuwa, yandi kuwa. 24 Ye yandi kutuba na bo : Beno keba na yina beno ke kuwa : Na kiteso yina ya beno ta kutesa, beno ta kutesama ; ye na beno [yina ke kuwa], yo ta kuyikama ; 25 sambu na konso muntu yina ikele na yo, yo ta kupesama ; ye na yina ikele na yo ve, ata yina yandi ikele na yo ta katulama.

26 Yandi kutuba mpi : Mutindu yina ikele kimfumu ya Nzambi : Ikele bonso muntu vandaka kulosa nkeni na ntoto, 27 ye vandaka kulala ye kutelama na mpipa ye na mwini, ye nde nkeni basikaka ti kuyela kukonda kuzaba inki mutindu. 28 Ntoto ke kubuta mbuma na yo mosi, ntete—ntete matiti na nima ntu, ye mbuma ya ble ke kifuluka na kati ya ntu. 29 Ye ntangu mbuma me kuyela, bo ke kutula yo nswalu mbele, sambu ntangu ya kubuka mbuma me kulunga.

30 Yandi vandaka kutuba mpi : Inki mutindu beto ta kufwanisa kimfumu ya Nzambi, to na inki kingana beto ta kumonisa yo? 31 Yo me kufwanana na nkeni ya Mutalade, yina, ntangu yo me kunama na ntoto, yo ikele ya kuluta fioti na kati ya ba nkeni yonso yina ikele na ntoto ; 32 ye na nima ya yo me kukunama, yo ke kubasika ye ke kukuma ya kuluta ba ndunda yonso na nene, ye ke kubasisa ba lutangu ya nene, na mpila nde ba ndeke ya zulu lenda kuzinga na mudidi na yo. 33 Ye na bingana mingi ya mutindu yina, yandi vandaka kutuba na bo ndinga, na mpila bo lendaka kuwa yo ; 34 kansi yandi vandaka kutuba na bo ve kukonda kingana ; ye na kingenga yandi vandaka kutendula yonso na ba longoki na yandi mosi.

35 Ye na kilumbu yina, ya nkokila kwisaka yandi kutuba na bo : Beto luta na simu ya nkaka. 36 Ye ya yandi vutulaka kibuka, bo bakaka yandi na kati ya bwatu, bonso yandi vandaka ; ye ba bwatu ya nkaka mpi vandaka ti yandi. 37 Ye mupepe ya nene kwisaka, ye bitembo vandaka kudilosa na kati ya bwatu, na mpila nde yo yantikaka kifuluka na masa. 38 Ye yandi vandaka, na nsuka ya bwatu na kulalaka na mpeto¹ ; ye bo tedimisaka yandi ye kutuba na yandi : Longi², nge ikele kudiyangisa ve nde beto ke kufwa ? 39 Ye ya yandi telamaka, nganinaka mupepe, ye kutuba na nzadi mungwa : Bika makelele, vanda pima, ye mupepe lembamaka, ye mpima ya nene kumaka. 40 Ye yandi kutuba na bo : Sambu na inki beno ikele kuwa boma ? Inki mutindu beno ikele na lukwikilu ve? 41 Ye bo simbamaka na boma ya ngolo, ye bo tubanaka kati na bo : Nani mpi ikele yandi yai ; ata mupepe ti nzadi mungwa ke kulemfukila yandi?

¹ Coussin.

² Yina ke kulonga.

Ye bo kumaka na simu ya nkaka ya nzadi mungwa, na nsi ya bantu ya Gadala¹. 2 Ye nswalu, bonso yandi vandaka kubasika na bwatu, muntu ya vandaka na mpeve ya mbi, 3 [ye] yandi vandaka kuzinga na ba maziamu, na kubasikaka na ba maziamu, kutanaka na yandi ; ye muntu mosi ve lendaka kukangisa yandi bansinga, ata na miniololo ve ; 4 sambu mbala mingi, ntangu yandi vandaka ya kukanga na mbienga² na makulu ti miniololo, yandi zengaka miniololo ti kuzenga mbienga bitini—bitini. Ye muntu mosi ve lendaka kulembika yandi. 5 Ye yandi vandaka ntangu yonso, na mpipa ye na mwini na kati ya ba maziamu ye na ba ngumba, na kubokaka ye na kudilwadisaka na matadi. 6 Ye na kumonaka Yezu na ntama, yandi kwendaka ntinu ye kufukamaka na ntwala na yandi ; 7 ye, na kubokaka na mungungu mosi ya ngolo, yandi kutuba : Inki ikele kati na mono ti nge, Yezu, Mwana ya Nzambi yina me Kuluta zulu? Mono ke kubondila nge na nzila ya Nzambi, kuyangisa mono ve. 8 Sambu yandi vandaka kutubila yandi : Basika na muntu yai, mpeve ya mbi! 9 Ye yandi yifulaka yandi : Zina na nge nani? Ye yandi kutuba na yandi : Mono ikele na zina Lengio, sambu beto ikele mingi. 10 Ye yandi vandakabondila yandi mingi sambu yandi kubasisa bo ve na nganda ya nsi. 11 Ye vandaka pana, na ndambu ya ngumba, kibuka ya nene ya ba ngulu ya vandaka kudia. 12 Ye bo bondilaka yandi na kutubaka : Tinda beto na ba ngulu, na mpila nde beto kukota kati na bo. 13 Ye nswalu Yezu pesaka bo nswa. Ye ba mpeve ya mbi, na kubasikaka, kotaka na ba ngulu, ye kibuka ya ba ngulu bakaka ntinu katuka na zulu ya ngumba tii na nzadi mungwa ; [bo vandaka] kiteso ya mafunda zole ; ye yo dindaka yonso na nzadi mungwa. 14 Ye ba yina vandaka kudisa bo tinaka, ye nataka nsangu na mbanza ti na ba bwala. Ye bo basikaka sambu na kutala yina kubwaka ; 15 Ye bo kwisa na Yezu, ye bo kumona muntu yina vandaka na ba mpeve ya mbi, ya kuvanda, ya kulwata, ye na mpila na yandi ya mbote, yina ya vandaka na Lengio; ye bo kuwaka boma. 16 Ye ba yina monaka, [yina lutaka] telaka bo yina bwilaka muntu ya vandaka na ba mpeve ya mbi ye yina kutadila ba ngulu ; 17 ye bo yantikaka kubondila yandi na kukatuka na nsi na bo. 18 Ye bonso yandi vandaka kumata na bwatu, yina vandaka muntu ya mpeve ya mbi bondilaka yandi [na kupesa nswa] nde yandi kuvanda ti yandi. 19 Ye yandi pesaka yandi nswa ve, kansi kutuba na yandi : Kwenda na nzo na nge, na ba ya nge, ye tela bo yonso ya Mfumu me kusala nge, ye [inki mutindu] yandi wilaka nge mawa. 20 Ye yandi kwendaka, ye yandi yantikaka kumwanga na Dekapoli³ yonso yina ya Yezu salaka yandi ; ye bo yonso vandaka kuyituka.

21 Ye Yezu, ya yandi lutaka diaka na simu ya nkaka, na bwatu, kibuka mosi ya nene vukanaka mfinama na yandi ; ye yandi vandaka na lweka ya nzadi mungwa. 22 Ye mosi ya ba mfumu ya sinagoga, na zina ya Yaulusi, kukwisa ; ye na kumonaka yandi, kudilosa na makulu na yandi ;

¹ Na ndambu ya esti ya nzadi mungwa ya Galilea.

² Ba nsinga ya bibende.

³ To : Na Dekapoli, ndambu ya esti ya Youldani.

23 ye yandi vandaka kubondila yandi mingi, na kutubaka : Mwana na mono ya nketo ikele na nsuka ; [mono ke bondila nge] na kwisa ye kutula yandi maboko, na mpila nde yandi kuguluka¹, ye nde yandi kuzinga. 24 Ye yandi kwendaka ti yandi ; ye kibuka mosi ya nene landaka yandi, ye kibuka vandaka kukangama na yandi.

25 Ye nketo mosi yina vandaka kubasika menga tuka mvula kumi na zole, 26 yina kumonaka mpasi mingi na minganga ya mingi, ye yandi futaka bima na yandi yonso, ye yandi monaka mbote ve, kansi yo vandaka kukuma kaka mbi, ya yandi kuwaka nsangu ya Yezu, 27 kwisaka na kati ya kibuka na nima, ye simbaka lele na yandi ; 28 sambu yandi vandaka kutuba : Kana mono kusimba, ata bilele na yandi, mono ta beluka². 29 Ye nswalu kubasika menga na yandi kangamaka ; ye yandi waka na nitu na yandi nde yandi me belukaka na kimbefo³. 30 Ye nswalu, Yezu na kuzabaka na yandi mosi ngolo yina basikaka na yandi, na kubalukaka na kibuka, kutuba : Nani, me kusimba bilele na mono? 31 Ye ba longoki na yandi kutuba na yandi : Nge ke kumona kibuka ke kukangama na nge, ye nge ke kutuba nani me kusimba mono? 32 Ye yandi vandaka kutala na nziunga sambu na kumona yina me kusala yina. 33 Ye nketo, kuwaka boma ti kutekita, na kuzabaka yina kwisilaka yandi, kwisaka ye kudilosa na ntwala na yandi, ye kutuba na yandi kieleka yonso. 34 Ye yandi kutuba na yandi : Mwana [na mono] ya nketo lukwikilu na nge me kugulusa nge, kwenda na ngemba, vanda ya kubeluka na kimbefo⁴ na nge.

35 Bonso yandi vandaka kutuba diaka, kukwisa bantu ya katukaka na nzo ya mfumu ya sinagoga, na kutubaka : Mwana na nge ya nketo me kufwa ; sambu na inki nge ke kuyangisa diaka longi⁵? 36 Ye Yezu, ya yandi kuwaka ndinga yina tubamaka, kutuba nswalu na mfumu ya sinagoga : Kuwa boma ve, kwikila kaka. 37 Ye yandi pesaka nswa na muntu mosi ve na kulanda yandi, kaka na Petelo ti na Yakobo ti na Yoani mpangi ya Yakobo. 38 Ye yandi kukwisa na nzo ya mfumu ya sinagoga ; ye yandi kumona makelele ye ba yina vandaka kudila ye kuboka ngolo. 39 Ye ya yandi kotaka, yandi kutuba na bo : Sambu na inki beno ke kusala makelele ya ngolo yai, ye sambu na inki beno ke kudila? Mwana ikele ya kufwa ve, kansi yandi me kulala. 40 Ye bo vandaka kuseka yandi. Kansi ya yandi basisaka bo yonso na nganda, yandi bakaka tata ya mwana ti mama, ti ba yina vandaka ti yandi ye kotaka kisika mwana vandaka ya kulala. 41 Ye ya yandi kusimbaka diboko ya mwana, yandi kutuba na yandi : Talita kumi ; yina, ke kutendulama : Ngunza ya nketo, mono ke kutuba na nge, telama. 42 Ye nswalu ngunza ya nketo telamaka ye tambulaka, sambu yandi vandaka na mvula kumi na zole ; bo yitukaka ngolo kibeni. 43 Ye yandi tumaka bo ngolo nde muntu kuzaba yo ve ; ye yandi kutuba nde bo kupesa yandi madia.

¹To : Kuguluka.

²Gulukaka.

³Mbi.

⁴Mbi.

⁵Yina ke kulonga.

Ye yandi basikaka pana, ye kwisaka na nsi na yandi ; ye ba longoki na yandi kulanda yandi. 2 Ya sabata kumaka, yandi yantikaka kulonga na sinagoga ; ye ba mingi, na kuwaka yandi, vandaka na ngituka, na kutubaka : Na wapi [me katuka] mambu yai na yandi yai? Ye inki ngangu yai me kupesama na yandi, ye [na wapi me katuka] nde mambu ya kuyituka ya mutindu yai kusalama na maboko na yandi? 3 Yandi yai ikele ve nsadi mabaya, mwana ya Maliya, ye mpangi ya Yakobo ti ya Yoze ti ya Yuda ti ya Simoni ; ye ba mpangi na yandi ya ba nketo ikele ve awa mfinama ti beto? Ye bo bulaka dibaku na yandi. 4 Ye Yezu kutuba na bo : Mbikudi ke vandaka na lukumu ve, kaka na nsi na yandi ye na kati ya bibuti na yandi ye na nzo na yandi. 5 Ye yandi lendaka ve kusala pana diambu mosi ya kuyituka, kaka yandi tulaka maboko na bantu ndambu ya bifu, ye kubelula bo. 6 Ye yandi vandaka kuyituka na kukonda lukwikilu na bo ; ye yandi vandaka kutala ba bwala mosi na nima ya nkaka na nziunga, na kulongaka.

7 Ye yandi kubinga ba kumi na zole ye yandi yantikaka kutinda bo zole na zole, ye yandi pesaka bo kiyeka na zulu ya ba mpeve ya mbi. 8 Ye yandi tumaka bo na kubaka kima ve sambu na nzila, kana ve mwa—nti kaka, ata ngoto ve, ata dimpa ve, ata mbongo ve na mukaba na bo, 9 kansi na kulwata ba mapapa ; ye beno kulwata bilele zole ve. 10 Ye yandi kutuba na bo : Bisika yonso ya beno ta kukota na nzo mosi, beno zinga pana tii kuna ya beno ta katuka pana ; 11 ye ba yina yonso ta kuyamba beno ve ye ta kuwa beno ve, ntangu beno ta katuka pana, beno kuningisa mfututu ya nsi ya makulu¹ na beno, sambu na kimbangi na bo. 12 Ye ya bo kwendaka, bo longaka nde bo kubalula ba ntima, 13 ye kulaka ba mpeve ya mbi mingi, ye kupakulaka bantu mingi ya bifu mafuta ye kubelulaka bo.

14 Ye ntotila Elode kuwaka nsangu [na yandi], sambu zina na yandi kuzabanaka pwelele ; ye yandi kutuba : Yoani mbotiki me kufutumuka kati na ba fwa ; ye yo yina mambu ya kuyituka ke kusalama na yandi. 15 Ye ba ya nkaka vandaka kutuba : Ikele Eliya ; ye ba ya nkaka vandaka kutuba : Ikele mbikudi mosi, bonso mosi ya ba mbikudi. 16 Kansi Elode, ya yandi kuwaka [yina yandi vandaka kusala], kutuba : Ikele Yoani ya mono zengisaka ntu ; yandi me futumuka kati na ba fwa. 17 Sambu Elode yandi mosi tindaka kubaka Yoani, ye kukangisaka yandi ba nsinga na boloko, kikuma ya Elodiasi, nketo ya mpangi na yandi Filipino ; sambu yandi kwelaka yandi. 18 Sambu Yoani vandaka kutuba na Elode : Yo me kupesamina nge nswa ve na kuvwa nketo ya mpangi na nge. 19 Ye Elodiasi mengaka yandi, ye zolaka kufwisa yandi ; 20 ye yandi lendaka ve, sambu Elode vandaka kuwa Yoani boma, na kuzabaka yandi muntu ya masonga ye ya santu, ye yandi vandaka kutanina² yandi mbote—mbote ; ye na kuwaka yandi, yandi vandaka kusala mambu mingi, ye³ yandi

¹ Kidimbu ke kusonga kuzengana ya kuzabana ye ke kulosa kiyeka na ba yina kubuyaka ndinga ; tala Luka 10, 11.

² To : Kutala yandi.

³ Ba nkaka ke kutanga : yandi vandaka na ntembe ya nene, kansi

vandaka kuwa yandi na luzolo yonso. 21 Ye ya kilumbu mosi ya kufwana lungaka, ntangu Elode, kilumbu ya lukembusu ya lubutuku na yandi, vandaka kupesa madia na ba mfumu na yandi ya nene, ti na ba mfumu¹ ya binwani, ti na ba mbuta ya Galilea ; 22 ye mwana ya nketo ya Elodiasi yina kaka, ya yandi kotaka ye ya yandi kinaka, sepidisaka Elode ye ba yina vandaka na mesa ti yandi. Ye ntotila tubaka na ngunza ya nketo : Lomba mono yonso yina nge ta kuzola, ye mono ta kupesa nge yo. 23 Yandi zengaka ndefi : Yonso yina ya nge ta kulomba mono, mono ta kupesa nge yo, tii na ndambu ya kimfumu na mono. 24 Ye yandi basikaka ye kutuba na mama na yandi : Inki mono ta kulomba? Ye yandi yai tubaka : Ntu ya Yoani mbotiki. 25 Ye nswalu yandi kotaka ntinu na ntotila, ye lombaka, na kutubaka : Mono kuzola kaka sesepi yai nge kupesa mono na dilonga ntu ya Yoani mbotiki. 26 Ye ntotila waka kiadi mingi, kansi, kikuma ya ba ndefi ti ba yina vandaka na mesa ti yandi, yandi zolaka ve kubuya² kulomba na yandi. 27 Ye ntotila nswalu tindaka mosi ya ba nkengidi na yandi, ye tumaka yandi na kunata ntu ya Yoani. 28 Ye yandi yai, ya yandi kwendaka, zengaka yandi ntu na boloko, ye nataka ntu na yandi na dilonga, ye pesaka yo na ngunza ya nketo ; ye ngunza ya nketo pesaka yo na mama na yandi. 29 Ye ba longoki na yandi, ya bo kuwaka yo, kwisaka ye katulaka nitu na yandi ye tulaka yo na maziamu.

30 Ye ba ntumwa kuvukana mfinama ya Yezu ; ye bo telaka yandi yonso : Ye yonso yina bo salaka, ti yonso yina bo longaka. 31 Ye yandi kutuba na bo : Beno kwisa beno mosi na kingenga na kisika ya kuyuma, ye beno pema fioti ; sambu kuvandaka bantu mingi yina vandaka kukwenda ti kukwisa, ye bo vandaka ve ata na ntangu fioti ya kudia. 32 Ye bo kwendaka na bwatu na kisika ya kuyuma, na kingenga. 33 Ye ba mingi monaka bo kukwenda, ye bakisaka bo, ye bo kwendaka ntinu pana, na makulu, katuka na ba mbanza yonso, ye kumaka na ntwala na bo, [ye vukanaka mfinama na yandi].

34 Ye Yezu, ya yandi basikaka, monaka kibuka ya nene ; ye waka mawa sambu na bo, sambu bo vandaka bonso mameme yina ikele na ngungudi ve ; ye yandi yantikaka na kulonga bo mambu mingi. 35 Ye bonso ntangu lutaka kibeni, ba longoki na yandi na kukwisaka na yandi, kutuba : Kisika ikele ya kuyuma ye ntangu me kuluta kibeni, vutula bo, 36 na mpila nde bo kwenda na ba bwala ya fioti ti na ba bwala ya nziunga, ye bo kusumba madia ; sambu bo ikele na kima ya kudia ve. 37 Ye yandi, na kuvutulaka : Kutuba na bo : Beno, beno pesa bo madia. Ye bo kutuba na yandi : Keti beto ta kwenda kusumba na ba denali³ nkama zole mampa, ye beto kupesa bo ya kudia? 38 Kansi yandi kutuba na bo : Mampa ikwa beno ikele na yo? Beno kwenda ye beno tala. Ye ntangu bo bakisaka yo, bo kutuba : Tanu, ti ba mbisi zole. 39 Ye yandi tumaka bo na kuvandisa bo yonso na makabu na matiti ya mubisu. 40 Ye bo vandaka na ba ndonga, ba mosi ya nkama, ye ba nkaka ya makumi tanu. 41 Ye ya

¹ To : Ba yina ke twadisaka binwani.

² To : Kubuya ya yandi songaka yandi.

³ Denali : *mbongo ya ba Loma, lufutu ya kilumbu ya mvimba ya nsadi ya bilanga na Palestina* (Mat. 20, 2).

yandi bakaka mampa tanu ti ba mbisi zole, ye na kutalaka na zulu, yandi kusakumuna, ye zengaka mampa ye pesaka yo na ba longoki na yandi, na mpila nde bo kutula yo na ntwala na bo ; ye yandi kabisaka ba mbisi zole na bo yonso. 42 Ye bo diaka bo yonso, ye bo fulukaka. 43 Ye bo lokutaka bitini bitunga kumi na zole ya kufulukaka, ti ba mbisi yina bikalaka. 44 Ye ba yina diaka mampa vandaka ba bakala mafunda tanu.

45 Ye nswalu yandi kwikaka ba longoki na yandi na kumata na bwatu, ye na kwenda na ntwala na [yandi] na simu ya nkaka, na Betesayida, yandi kibeni vandaka kuvutula kibuka. 46 Ye ya yandi vutulaka bo, yandi kwendaka na ngumba mosi sambu na kusamba.

47 Ye ya nkokila kubwaka, bwatu vandaka na kati—kati ya dizanga, ye yandi, yandi mosi na ntoto. 48 Ye na kumonaka bo na kumona mpasi na kubula nkafi, sambu mupepe vandaka kubula bo, na kitini ya iya ya mpipa, yandi kukwisa na bo, na kutambulaka na zulu ya nzadi mungwa ; ye yandi zolaka kuluta bo na lweka. 49 Kansi bo, na kumonaka yandi ke kutambula na zulu ya nzadi mungwa, kwikilaka nde yo vandaka kimbini¹, ye bo bokaka ; 50 sambu bo monaka yandi bo yonso, ye bo kumaka kisaka—saka. Ye nswalu yandi tubanaka ti bo, ye kutuba na bo : Beno vanda na kikesa ; ikele mono ; beno kuwa boma ve. 51 Ye yandi tombukaka na bo na bwatu, ye mupepe kubwaka. Ye bo yitukaka ngolo ; 52 sambu bo bakisaka ve yina salamaka na² nzila ya mampa, sambu ntima na bo vandaka ngolo.

53 Ye ya bo lutaka na simu ya nkaka, bo kwisaka na bizunga ya Genezaleti, ye bo kutelama na dibungu. 54 Ye bonso bo vandaka kubasika na bwatu, bo bakisaka yandi nswalu ; 55 ye bo kwendaka ntinu na nsi yonso ya nziunga, ye bo yantikaka na kunata katuka na ba ndambu yonso na ba mbetu ya fioti ba yina vandaka na bimbefo, na kisika yina bo vandaka kuwa nde yandi ikele. 56 Ye na kisika yonso yina ya yandi kotaka, na ba bwala, to na ba mbanza, to na ba bwala ya fioti, bo vandaka kutula ba mbefo na ba zandu ye bo vandaka kubondila yandi na kubika bo kusimba kaka ata nsongi ya lele na yandi ; ye ba yina yonso vandaka kusimba yandi belukaka³.

Ye ba Falize ti ba nkaka ya ba nsoniki, yina katukaka na Yeluzalemi, kuvukana mfinama na yandi. 2 Ye na kumonaka ba nkaka ya ba longoki na yandi na kudiaka mampa ti maboko ya mvindu, disongidila ya konda kusukula... ; 3 sambu ba Falize ti ba Yuda yonso ke kudiaka ve kukonda kuyobisa mbote—mbote⁴ maboko na bo, na kuzitisaka kinkulu ya ba mbuta ; 4 ye [na kukatuka] na zandu, bo ke kudiaka ve kana bo me kuyobila ve. Ye ikele diaka ti mambu mingi ya bo bakaka na kinkulu sambu na kuzitisa yo, [bonso] ya kuyobisa ba mbungu, mabungu, ba

¹ Tala lukaya : Mat 14, 26.

² To : [kibeni] na nima.

³ Gulukaka.

⁴ To : Mbala mingi, to : ti na binkoso.

nzungu ya nsongo¹, ti ba mbetu. 5 —Ibuna, ba Falize ti ba nsoniki kuyula yandi, [na kutubaka] : Sambu na inki ba longoki na nge ke kutambulaka ve na mpila ya kinkulu ya ba mbuta, kansi ke kudia dimpa ti maboko ya mvindu? 6 Kansi yandi, na kuvutulaka, kutuba na bo : Yezaya kubikulaka mbote sambu na beno, bantu ya luvunu ; bonso yo me sonamaka : «Bantu yai ke zitisaka mono na bikobo, kansi ntima na bo ikele ntama mingi na mono ; kansi bo ke zitisaka mono na mpamba, 7 na kulongaka, bonso malongi, ba lutumu ya bantu» (A)². 8 Sambu, na kubikaka lutumu ya Nzambi, beno ke simbaka kinkulu ya bantu, na kuyobisa mabungu ti ba mbungu ; ye beno ke kusala mambu mingi ya mutindu yai. 9 Ye yandi kutuba na bo : Beno ke kulosa mbote lutumu ya Nzambi, na mpila ya kukeba kinkulu na beno. 10 Sambu Mose tubaka : «Zitisa tata na nge ti mama na nge»(B)³ ; ye : «Nde yina ta kusinga⁴ tata to mama, kufwa yandi kufwa»(C)⁵; 11 kansi beno, beno ke kutuba : Kana muntu mosi kutuba na tata na yandi to na mama na yandi : Yonso yina nge lendaka kubaka na mono ikele kolobani, disongidila dikabu⁶... 12 Ye beno ke kupesa yandi nswa ve na kusala ata kima sambu na tata na yandi to sambu na mama na yandi, 13 na kumanisaka ngolo ya ndinga ya Nzambi na nzila ya kinkulu na beno ya beno ke kupesana [ba mosi na ba nkaka] ; ye beno ke kusala mambu mingi ya mutindu yai. 14 Ye ya yandi bingaka diaka kibuka, yandi kutuba na bo : Beno kuwa mono, beno yonso, ye beno bakisa : 15 Ikele na kima ve na nganda ya muntu, yina, na kukotaka na kati na yandi, lenda kukumisa yandi mvindu ; kansi mambu yina ke kubasika na yandi, ikele yina ke kukumisa muntu mvindu. 16 Kana muntu ikele na makutu ya kuwa, yandi kuwa.

17 Ye ntangu yandi kotaka na kati ya nzo, yandi [bikisaka] kibuka, ba longoki na yandi yufulaka yandi yina me kutala kingana yina. 18 Ye yandi kutuba na bo : Beno mpi, beno ikele mutindu yina ya kukonda mayele ? Keti beno ke bakisa ve nde yonso yina ikele ya nganda, na kukotaka na kati ya muntu lenda kumisa yandi mvindu ve, 19 sambu yo ke kota na ntima na yandi ve, kansi na divumu na yandi ye ke kukwenda na kisika ya kinsweki, na kusukulaka madia yonso ? 20 Ye yandi kutuba : Yina ke kubasika na muntu, ikele yina ke kumisaka muntu mvindu ; 21 Sambu na kati, na ntima ya bantu, ke kubasika mabanza ya mbi, pite, bizumba, kufwa, 22 muyibi, nzala ya mbi ya kuvanda na bima, kusala mambu ya mbi, luvunu, **mambu ya nsoni**, disu ya mbi, mafingu, lulendo, kukonda mayindu. 23 Mambu yai yonso ya mbi ke basikaka na kati ye ke kukumisa muntu mvindu.

24 Ye na kutelamaka, yandi katukaka kwendaka na ndambu ya Tili ti ya Sidoni ; ye yandi kotaka na nzo mosi, yandi zolaka ve nde muntu kuzaba yo : Ye yandi lendaka kubumbana ve ; 25 sambu⁷ nketo mosi yina

¹ Kibende ya kuvukisa ti palata (cuivele to ailaini).

²Yez. 29, 13.

³Kub. 20, 12.

⁴ To : Ta kufinga, ta kusinga tata to mama.

⁵ Kub. 21, 17.

⁶Dikabu ya me pesama na Nzambi bonso nkayilu.

⁷ Ba nkaka ke kutanga : Kansi nswalu.

ya mwana na yandi ya nketo vandaka na mpeve ya mbi, ya yandi kuwaka nsangu na yandi, kwisaka ye kudilosaka na makulu na yandi ; 26 (nketo yina vandaka mu Geleki na dikanda ya Siliya Fenikia ;) ye yandi bondilaka yandi nde yandi kukula mpeve ya mbi na nganda ya mwana na yandi ya nketo. 27 Ye Yezu kutuba na yandi : Bika ntete-ntete bana kufuluka ; sambu yo me kulunga ve na kubaka dimpa ya bana ye kulosa yo na ba mbwa¹. 28 Ye yandi vutulaka ye tubaka na yandi : E, Mfumu ; ata ba mbwa² na nsi ya mesa, ke kudiaka bitini ya [mampa] ya bana. 29 Ye yandi kutuba na yandi : Kikuma ya ndinga yai, kwenda, mpeve ya mbi me kubasika na mwana na nge ya nketo. 30 Ye na kukwendaka na nzo na yandi, yandi kutaka mpeve ya mbi me kubasika, ye mwana na yandi ya nketo ya kulala na mbeto.

31 Ye ya yandi kukatukaka na ndambu ya Tili ti ya Sidoni, yandi kwisaka na nzadi mungwa ya Galilea, na kuluta na kati ya insi ya Dekapolisi. 32 Ye bo kunatila yandi kifwa makutu mosi yina vandaka kutuba na mpasi, ye bo bondila yandi sambu yandi kutula yandi diboko. 33 Ye ya yandi bendaka yandi na kingenga, na ntama ya kibuka, yandi kutulaka yandi misapi na makutu ; ye ya yandi losaka mate, yandi simbaka yandi na ludimi ; 34 ye na kutalaka na zulu, yandi dilaka na ntima, ye kutuba na yandi : Efata, disongidila, nge kanguka. 35 Ye nswalu makutu na yandi kangukaka, nsinga ya ludimi na yandi kangukaka, ye yandi vandaka kutuba mbote—mbote. 36 Ye Yezu tumaka bo na kutuba yo na muntu ve ; kansi mpila yandi vandaka kutuma bo kuluta bo mwangaka yo ngolo. 37 Ye bo yitukaka ngolo, na kutubaka : Yandi ke kusala mambu yonso mbote ; yandi ke kuwisa bifwa makutu ye kutubisa ba baba.

Na bilumbu yina, bonso vandaka kuna kibuka mosi ya nene, ye bo vandaka na kima ya kudia ve, [Yezu], na kubingaka ba longoki na yandi, kutuba na bo : 2 Mono ikele na mawa mingi sambu na kibuka, sambu tala bilumbu tatu bo me kuzinga mfinama na mono, ye bo ikele na kima ya kudia ve ; 3 kana mono vutula bo nzala na ba nzo na bo, bo ta kulemba na nzila ; sambu ba ya nkaka kati na bo me katuka ntama. 4 Ye ba longoki na yandi vutudilaka yandi : Na wapi beto lenda kufulusa bo, na mampa, awa, na nsi ya kuyuma ? 5 Ye yandi yufulaka bo : Mampa ikwa beno ikele na yo ? Ye bo tubaka : Nsambwadi. 6 Ye yandi tumaka kibuka na kuvanda na ntoto. Ye ya yandi bakaka mampa yina nsambwadi, yandi tondaka ye yandi zengaka yo ye pesaka yo na ba longoki na yandi sambu na kutula yo na ntwala ya kibuka : Ye bo tulaka yo na ntwala na yo 7 Bo vandaka mpi na mwa ndambu ya mbisi ya fioti ; ye ya yandi sakumunaka, yandi kutuba nde bo kutula yo mpi na ntwala ya [kibuka]. 8 Ye bo diaka ye bo fulukaka ; ye bo lokutaka, bitini yina bikalaka, bitunga nsambwadi. 9 Ba yina kudiaka vandaka kiteso ya mafunda iya ye yandi vutulaka bo.

10 Ye nswalu, na kukotaka na bwatu ti ba longoki na yandi, yandi kwendaka na ndambu ya Dalamana. 11 Ye ba Falize basikaka ye bo

¹ Bana ya ba mbwa.

kwisaka kutula ntembe ti yandi, na kulombaka yandi kidimbu mosi ya zulu, sambu na kumeka yandi. 12 Ye, na kudilaka na ntima¹ na mpeve na yandi, yandi kutuba : Sambu na inki mbandu² yai ke kulomba kidimbu ? Ya kieleka, mono ke kutuba na beno : Ata kidimbu mosi ve ta kupesama na mbandu yai. 13 Ye na kubikaka bo, yandi kotaka diaka na bwatu ye kwendaka na simu ya nkaka. 14 Ye bo vilaka na kubaka mampa, ye bo vandaka kaka ti dimpa mosi ti bo na bwatu. 15 Ye yandi tumaka bo, na kutubaka : Beno tala, beno keba na kiputi³ ya ba Falize ti kiputi³ ya Elode. 16 Ye bo vandaka kuyindula kati na bo, [na kutubaka] : Ikele sambu nde beto ikele na mampa ve. 17 Ye Yezu, na kuzabaka yo, kutuba na bo : Sambu na inki beno ke kuyindula na yina beno ikele na dimpa ve ? Beno me kuwaka ntete ve, ye beno me kubakisa ve ? Keti beno ikele diaka ti ntima na beno ya ngolo ? 18 Na kuvandaka na meso beno ke kumona ve? Ye na kuvandaka na makutu beno ke kuwa ve ? Ye beno ke kuyibuka ve? 19 Ntangu mono zengaka mampa tanu na mafunda tanu ; bitunga ikwa beno lokutaka ya kifuluka na bitini? Ye bo kutuba na yandi : Kumi na zole. 20 Ye ntangu mono [zengaka] nsambwadi na mafunda iya, ikwa ya bitunga beno bakaka ya kifuluka na bitini ? Ye bo kutuba : Nsambwadi. 21 Ye yandi kutuba na bo : Inki mutindu beno ke kubakisa ve?

22 Ye yandi kwendaka na Betesayida ; ye bo natila yandi kifwa meso mosi, ye bo bondilaka yandi sambu nde yandi kusimba yandi. 23 Ye ya yandi kusimbaka diboko ya kifwa meso, yandi nataka yandi na nganda ya bwala ; ye ya yandi losilaka yandi mate na meso, yandi tulaka yandi maboko ye yufulaka yandi kana yandi vandaka kumona kima. 24 Ye ya yandi talaka, kutuba : Mono ke kumona bantu, sambu mono ke kumona bonso ba nti ke kutambula. 25 Ibuna Yezu tulaka yandi diaka maboko na meso ye tadisaka yandi ; ye yandi belukaka, ye vandaka kumona yonso pwelele. 26 Ye yandi vutulaka yandi na nzo na yandi, na kutubaka : Kukota ve na bwala, ye kutuba yo na muntu ve na bwala.

27 Ye Yezu kwendaka, ti ba longoki, na yandi, na ba bwala ya Sezale ya Filipino ; ye na kukwendaka, yandi yufulaka ba longoki na yandi, na kutubaka na bo : Bantu ke kutuba nde mono ikele nani? 28 Ye bo vutulaka : Yoani mbotiki ; ye ba nkaka : Eliya ; ye ba nkaka : Mosi ya ba mbikudi. 29 Ye yandi yufulaka bo : ye beno, beno ke kutuba nde mono ikele nani? Ye Petelo, na kuvutulaka, kutuba na yandi : Nge ikele Klistu. 30 Ye yandi buyilaka bo ngolo na kutuba yo sambu na yandi na muntu. 31 Ye yandi yantikaka na kulonga bo : Mwana ya muntu fetele kumona mpasi mingi, ye yandi kulosama na ba mbuta ti na ba mbuta ya ba nganga—Nzambi ti na ba nsoniki, ye nde bo kufwa yandi, ye nde yandi kufutumuka na nima ya bilumbu tatu. 32 Ye yandi vandaka kutuba mambu yai pwelele. Ye Petelo na kubakaka yandi na kingenga yantikaka kunganina yandi. 33 Kansi yandi, na kubalukaka ye na kotalaka ba longoki na yandi, nganinaka Petelo, na kutubaka : Kwenda na nima na

¹ To : Dilaka ngolo na ntima.

² Bantu ya me kubutuka na mvu mosi to ba mvula mosi (génération).

³ Nkisi sambu na kuvimbisa fufu ya mampa.

mono, satana, sambu mabanza na nge ikele na mambu ya Nzambi ve, kansi na yina ya bantu. 34 Ye ya yandi bingaka kibuka ti ba longoki na yandi, yandi kutuba na bo : Konso muntu yina zola kulanda mono, yandi kudibuya yandi mosi, ye yandi kubaka kulunsi na yandi, ye kulanda mono : 35 Sambu konso muntu ta zola kugulusa luzingu¹ na yandi ta kuvidisa yo ; ye konso muntu ta kuvidisa luzingu¹ na yandi mosi sambu na zola na mono ti ya nsangu ya mbote ta kugulusa yo. 36 Sambu inki munluta muntu ta kubaka kana yandi kuvwa insi—ntoto ya mvimba, ye yandi kuvidisa moyo¹ na yandi ; 37 to inki muntu ta kupesa na nsobisi ya moyo¹ na yandi? 38 Sambu konso muntu yina ta kumona mono nsoni ti ya ba ndinga na mono na kati ya ba mbandu yai ya pite ti ya nsumuki, Mwana ya muntu ta kuvanda mpi na nsoni na yandi, ntangu yandi ta kukwisa na nkembo ya Tata na yandi, ti ba wanzio ya santu.

9 Ye yandi kutuba na bo : Ya kileka, mono ke kutuba na beno, nde ba yina ikele awa, ikele na ba nkaka ta kumona lufwa ve tii kuna bo ta kumona kimfumu ya Nzambi kukwisa ti ngolo.

2 Ye na nima ya bilumbu sambanu, Yezu kubaka ti yandi Petelo ye Yakobo ye Yoani, ye kunata bo mosi kaka na kingenga, na zulu ya ngumba mosi ya nda. Ye ilungi na yandi balukaka mutindu ya nkaka na ntwala na bo ; 3 ye bilele na yandi kumaka ya kusema ye mpembe ya ngolo, bonso mvula ya mpembe, mutindu nde ata muntu mosi ve yina ke sukulaka bilele na insi—ntoto lenda kukumisa mpembe mutindu yina. 4 Eliya basikilaka bo ti Mose basikilaka bo, ye bo vandaka kutuba ti Yezu. 5 Ye petelo, na kuvutulaka, kutuba na Yezu : Labi, yo ikele mbote nde beto kuvanda awa ; ye beto kusala ba tenta tatu : Mosi sambu na nge, ye mosi sambu na Mose, ye mosi sambu na Eliya. 6 Sambu yandi kuzabaka ve inki yandi lenda kutuba² ; sambu bo vandaka na boma ya ngolo. 7 Ye kwisaka dituti mosi yina fikaka bo, ye kwisaka na dituti ndinga mosi : Yandi yai ikele Mwana na mono ya zola, beno kuwa yandi. 8 Ye nswalu, ya bo kutalaka na ba ndambu yonso, bo monaka diaka muntu ve, kaka Yezu yandi mosi ti bo.

9 Ye bonso bo vandaka kukulumuka na ngumba, yandi tumaka bo na kuta na muntu ve yina ya bo monaka, tii kuna ntangu Mwana ya muntu ta kufutumuka kati na ba fwa. 10 Ye bo bumbaka ndinga yina, na kuyulananaka inki zola kutuba kufutumuka kati na ba fwa. 11 Ye bo yufulaka yandi, na kutubaka : Sambu na inki ba nsoniki ke tubaka nde Eliya fetele kukwisa ntete? 12 Ye yandi, na kuvutulaka, kutuba na bo : Ya kieleka Eliya fetele kwisa ntete ye kuyidika mambu yonso ; —ye inki mutindu yo me sonamaka sambu na Mwana ya muntu, nde yandi ta kumona mpasi mingi ye yandi ta kusahulama. 13 Kansi mono ke kutuba na beno mpi Eliya me kwisaka, ye bo salaka yandi yonso yina bo zolaka, bonso yo me sonamaka sambu na yandi.

¹Ngogo na kisina na yo disongidila na ba mbala mingi : Mupepe ya luzingu ye moyo.

²To : yina yandi vandaka kutuba.

14 Ye na kukwisaka na ba longoki, yandi monaka na nziunga na bo kibuka ya nene, ti ba nsoniki yina vandaka kutula ntembe ti bo. 15 Ye nswalu kibuka yonso, na kumonaka yandi, simbamaka na ngituka ; ye bo kwendaka ntinu ye bo pesaka yandi mbote. 16 Ye yandi yufulaka bo, [na kutuba] : Na inki diambu beno ke kutula ntembe ti bo ? 17 Ye muntu mosi na kati ya kibuka kuvutudilaka yandi : Longi¹, mono kunatilaka nge mwana na mono ya bakala yina ikele na mpeve ya baba, 18 ye, kisika yonso ya yo ke kusimba yandi, yo ke kubwisa yandi ngolo ; ye yandi ke kubasisa mafulufulu, ye ke kwetisa meno, ye yandi ke kukangama ; ye mono tubaka na ba longoki na nge na kukula yandi, ye bo kukaka ve. 19 Ye yandi, na kuvutudilaka bo, kutuba : O mbandu ya kukonda lukwikilu, tii na inki ntangu mono ta kuvanda ti beno ? Tii na inki ntangu mono ta kukanga sambu na beno ntima ? Beno natila mono yandi. 20 Ye bo natilaka yandi ; ye ntangu yandi monaka yandi, ye nswalu mpeve pasulaka yandi ; ye [mwana], na kubwaka na ntoto, vandaka kubaluka na kubasisaka mafulufulu. 21 Ye Yezu yufulaka na tata ya mwana : Ntangu ikwa mambu yai kuminaka yandi ? Ye yandi kutuba tuka bu mwana na yandi ; 22 ye mbala mingi yandi ke losaka yandi na tiya ti na masa sambu na kufwa yandi ; kansi kana nge lenda kusala kima, sadisa beto, sambu na kuwila beto mawa. 23 Ye Yezu kutuba na yandi : «Kana nge lenda», ikele : Kwikila ! Mambu yonso lenda kusalama na yina ke kwikila. 24 Ye nswalu tata ya mwana, na kubokaka, kutuba ti mansanga : Mono ke kwikila, kwisa kusadisa mono na kukonda lukwikilu na mono. 25 Ye Yezu, na kumonaka nde kibuka vandaka kukwisa ntinu na kimvuka, nganinaka mpeve ya mbi, na kutuba na yandi : mpeve ya baba ti ya kifwa makutu, mono ke kutuma nge, mono, basika na yandi ye kuvutuka diaka ve. 26 Ye ya yandi bokaka ye na kuningisaka yandi ngolo, yandi basikaka ; ye [mwana] kumaka bonso ya kufwa, na mpila nde mingi vandaka kutuba : Yandi me fwa. 27 Ye Yezu, ya yandi simbaka yandi na diboko, tedimisaka² yandi ; ye yandi telamaka.

28 Ye ntangu yandi kotaka na nzo, ba longoki na yandi yufulaka yandi na kingenga : Sambu na inki beto kukaka kukula yandi ve ? 29 Ye yandi kutuba na bo : Ya mutindu yai lenda kubasika na mutindu ya nkaka ve, kana ikele ve kaka na kusamba ti kubuya madia.

30 Ye ya bo basikaka pana, bo sabukaka na Galilea ; ye yandi zolaka ve nde muntu kuzaba yo. 31 Sambu yandi vandaka kulonga ba longoki na yandi ye vandaka kutuba na bo : Mwana ya muntu me yekulama na maboko ya bantu, ye bo ta kufwa yandi ; na nima ya kufwa yandi. Ye na kufwaka yandi, yandi ta kufutumuka na kilumbu ya tatu. 32 Kansi bo vandaka kubakisa diambu yina ve, ye bo waka boma na kuyufula yandi.

33 Ye yandi kwisaka na Kafenawumi ; ye ntangu yandi vandaka na nzo, yandi yufulaka bo : Na inki diambu beno vandaka kuyindula na nzila ? 34 Ye bo vandaka mpima, sambu bo tulanaka ntembe kati na bo,

¹Yina ke kulonga.

²To : Tedimisaka yandi.

na nzila, nani ta ikele¹ ya kuluta nene. 35 Ye ntangu yandi vandaka, yandi bingaka ba kumi na zole ye kutuba na bo : Kana muntu zola kuvanda ya ntete, yandi ta kuvanda ya nsuka na bantu yonso ye nsadi na bo. 36 Ye ya yandi bakaka mwana mosi ya fioti, yandi tulaka yandi na kati na bo ; ye bakaka yandi na maboko na yandi, yandi kutuba na bo : 37 Konso muntu ta kuyamba mosi ya bana yai ya fioti na zina na mono, me kuyamba mono ; ye konso muntu yina ta kuyamba mono, ikele mono ve yandi me kuyamba, kansi ikele yina tindaka mono. 38 Ye Yoani vutudilaka yandi, na kutubaka : Longi, beto monaka muntu mosi ke kukula ba mpeve ya mbi na zina na nge, yina ke kulanda beto ve ; ye beto buyilaka² yandi, sambu yandi ke kulanda beto ve. 39 Ye Yezu kutuba na bo : Beno buyila³ yandi yo ve ; sambu ikele na muntu ve ke kusala mambu ya kuyituka na zina na mono, ye lenda nswalu kutuba mbi na mono, 40 sambu yina ikele kutedimina beto ve ikele sambu na beto. 41 Sambu konso muntu yina ta kupesa beno ya kunwa mbungu ya masa na zina na [mono], sambu beno ikele ya Klistu, ya kieleka, mono ke kutuba na beno yandi ta kuvidisa lufutu na yandi ve. 42 Ye konso muntu yina ta kubudisa mosi ya ba leke yai ke kwikilaka na mono dibaku, kuluta mbote sambu na yandi nde bo kutula yandi ditadi ya mulengu⁴ na nkingu, ye bo kulosa yandi na nzadi mungwa. 43 Ye kana diboko na nge ikele sambu na nge dibaku ya kubwisa, zenga yo : Yo kuluta mbote sambu na nge na kukota kifu na luzingu, nde na kuvanda na maboko yo zole, ye na kukwenda na gehena⁵, na tiya ke kuzimaka ve, 44 pana mbumbu na bo ke kufwaka ve ye kuna tiya ke kuzimaka ve. 45 Ye kana dikulu na nge ikele sambu na nge dibaku ya kubwisa, zenga yo : Yo kuluta mbote sambu na nge kukota dikulu kifu na luzingu, nde na kuvanda ti makulu yo zole, ye nge kulosama na gehena⁵, na tiya ke zimaka ve, 46 pana mbumbu na bo ke kufwaka ve ye kuna tiya ke kuzimaka ve. 47 Ye kana disu na nge ikele sambu na nge dibaku ya kubwisa, tumuna yo : Yo kuluta mbote sambu na nge na kukota na kimfumu ya Nzambi, na kuvandaka kaka na disu mosi, nde na kuvanda na meso zole ye kulosama na gehena⁶ ya tiya, 48 pana mbumbu na yo ke kufwaka ve ye kuna tiya ke kuzimaka ve. 49 Sambu konso muntu ta kutulamana tiya bonso mungwa ; ye nkayilu yonso ta kutulama mungwa. 50 Mungwa ikele mbote ; kansi kana mungwa kuvidisa ntomo na yo, ti inki beno ta kupesa yo ntomo ? 51 Beno kuvanda na mungwa na kati na beno mosi, ye beno kuvanda na ngemba kati na beno.

10 Ye pana, na kutelamaka, yandi kukwenda na bizunga ya Yudea, ti kuna kuluta Yoldani ; ye bibuka vukanaka diaka mfinama na yandi ; ye vandaka kulonga bo diaka, bonso vandaka kikalulu na yandi.

2 Ye ba Falize kwisaka na yandi, ye, sambu na

¹ To : Vandaka.

² To : buyilaka yandi.

³ To : Beno buyila yandi ve.

⁴ Tala lukaya Mat 18, 6.

⁵ Kisika ya kuniokulama yina ke kumonana ve ; tala lukaya Matt. 11, 23.

⁶ Tala lukaya nzila ya kutanga 43, 45.

kumeka yandi, bo yufulaka yandi : Ketu yo me kupesama nswa na muntu na kukula nketo na yandi na dikwela ? 3 Ye yandi, na kuvutulaka, kutuba na bo : Inki Mose kutumaka beno ? 4 Ye bo kutuba : Mose pesaka nswa na kusonika mukanda ya kufwa dikwela, ye na kukula [nketo na yandi] na dikwela. 5 Ye Yezu, na kuvutulaka, kutuba na bo : Yandi sonikilaka beno lutumu yina kikuma ya ntima ngolo na beno ; 6 kansi na luyantiku ya kugangama, Nzambi salaka bo bakala ti nketo : 7 Yo yina muntu ta kubika tata na yandi ti mama na yandi ye yandi ta kuvukana ti nketo na yandi, 8 ye bo zole ta kuvanda nsuni¹ mosi ; yo yina bo ikele diaka zole ve, kansi nsuni mosi. 9 Yina mpi ya Nzambi vukisaka, nde muntu kukabisa yo ve. 10 Ye na kati ya nzo diaka, ba longoki na yandi yufulaka yandi kaka diambu yo yina ; 11 ye yandi kutuba na bo : Konso muntu yina ta kukula nketo na yandi na dikwela ye ta kukwela ya nkaka, yandi me kusala pite na ya ntete ; 12 ye kana nketo kukula bakala na yandi na dikwela ye kukwela ya nkaka, yandi me kusala pite.

13 Ye bo natilaka yandi bana ya fioti, na mpila nde yandi kusimba bo ; ye ba longoki vandaka kunganina ba yina vandaka kunata bo ; 14 ye Yezu, na kumonaka [yina], yandi waka makasi, ye kutuba na bo : Beno bikisa bana ya fioti kukwisa na mono ; beno kukanga bo nzila ve ; sambu na ba ya mutindu yai ikele kimfumu ya Nzambi. 15 Ya kieleka, mono ke kutuba na beno : Konso muntu yina ta kuyamba ve kimfumu ya Nzambi bonso mwana ya fioti, ta kukota yo ve ata fioti. 16 Ye ya yandi bakaka bo na maboko na yandi, yandi tulaka bo maboko ye kusakumunaka bo.

17 Ye bonso yandi vandaka kubasika na nzila, muntu mosi kwisaka ntinu, na kufukama na ntwala na yandi, yandi yufulaka yandi : Longi ya mbote, inki mono ta kusala na mpila nde mono kubiadila luzingu ya mvula na mvula ? 18 Ye Yezu kutuba na yandi : Sambu na inki nge ke kubinga mono muntu ya mbote ? Mosi ve ikele mbote [kaka], Nzambi [mosi]. 19 Nge me kuzaba ba lutumu : Kuta pite ve ; kufwa ve ; kuyiba ve ; kuta kimbangi ya luvunu ve ; kusala muntu mbi ve ; zitisa tata na nge ti mama na nge. 20 Ye na kuvutulaka, yandi kutuba na yandi : Longi, mono zitisaka mambu yai yonso tuka kileke na mono. 21 Ye Yezu, ya yandi kutalaka yandi, zolaka yandi, ye kutuba na yandi : Kima mosi² ke konda nge : Kwenda, teka yina yonso nge ikele na yo ye pesa yo na ba nsukami, ye nge ta kuvanda ti bima ya ntalu na zulu, ye kwisa, landa mono, na kunataka kulunsi. 22 Ye yandi, kuwaka mawa na ndinga yina, kwendaka na kiadi, sambu yandi kuvwaka bima mingi. 23 Ye Yezu, na kutalaka na nziunga, kutuba na ba longoki na yandi : Ikwa ikele mpasi na ba yina ikele na kimvwama na kukota na kimfumu ya Nzambi ? 24 Ye ba longoki yitukaka nandinga yandi ; ye Yezu, na kuvutulaka diaka, kutuba na bo : Bana, ikwa ikele mpasi na ba yina ke kudipesa na bimvwama na kukota na kimfumu ya Nzambi ! 25 Yo ikele kukonda mpasi ya kuluta nde kamela na kuluta munoko ya sindani, nde mvwama kukota na kimfumu ya Nzambi. 26 Ye bo yitukaka ngolo sambu na yo, na kutubaka bo na bo :

¹Tala Kuy. 2, 24.

²Kima mosi kaka.

Ye nani lenda kuguluka ? 27 Ye Yezu, ya yandi talaka bo, kutuba : Sambu na bantu, yo lenda konda kusalama, kansi sambu na Nzambi ve ; sambu na Nzambi mambu yonso lenda kusalama.

28 Petelo yantikaka kutuba na yandi : Tala, beto bikaka yonso ye beto landaka nge. 29 Yezu, na kuvutulaka, kutuba : Ya kieleka, mono ke kutuba na beno : Ikele na muntu mosi ve yina bikisaka nzo, to ba mpangi ya ba bakala, to ba mpangi ya ba nketo, to tata, to mama, to [nketo], to bana, to bilanga, sambu na zola na mono ye sambu na zola ya nsangu ya mbote, 30 yina ta konda kubaka na ntangu yai, mutindu mosi mbala nkama, ba nzo, ye ba mpangi ya ba bakala, ye ba mpangi ya ba nketo, ye ba mama, ye bana, ye bilanga, ti ba mpasi, ye na mvu ke kwisa, luzingu ya mvula na mvula. 31 Kansi mingi ba yina ikele ya ntete ta kuvanda ya nsuka ; ye ba ya nsuka ta kuvanda ba ya ntete.

32 Ye bo vandaka na nzila, na kutombukaka na Yeluzalemi, ye Yezu kwendaka na ntwala na bo ; bo vandaka kuyituka ye bo vandaka kuwa boma na kulandaka yandi. Ye na bakaka nswalu diaka ba kumi na zole ti yandi, yandi yantikaka kutuba na bo mambu yina fetele kumina yandi : 33 Tala beto ke tombuka na Yeluzalemi ; ye Mwana ya muntu ta kuyekulama na ba mbuta ya ba nganga—Nzambi ti ba na nsoniki ; ye bo ta kuzengila yandi nkanu ya lufwa. Ye bo ta kuyekula yandi na makanda ; 34 ye bo ta kuseka yandi, bo ta kubula yandi fimbu, ye bo ta kulosila yandi mate, ye bo ta kufwa yandi ; ye yandi ta kufutumuka kilumbu ya tatu.

35 Ye Yakobo ti Yoani, bana ya Yebedeo, kukwisa na yandi, na kutubaka : Longi, beto zola nde nge kusala sambu na beto yonso yina ya beto ta kulomba nge. 36 Ye yandi kutuba na bo : Inki beno zola nde mono kusala sambu na beno ? 37 Ye bo kutuba na yandi : Pesa beto nde beto kuvanda, mosi na diboko na nge ya kibakala ye mosi na diboko na nge ya kinketo na nkembo na nge. 38 Ye Yezu kutuba na bo : Beno kuzaba ve yina ya beno ke kulomba. Beno lenda kunwa mbungu yina ya mono ke kunwa, to kubotama na mbotika yina ya mono ta¹ kubotama ? 39 Ye bo kutubaka na yandi : Beto lenda yo. Ye Yezu kutuba na bo : Kieleka beno ta kunwa mbungu yina ya mono ta kunwa, ye beno ta kubotama na mbotika yina ya mono ta¹ kubotama ; 40 kansi ya kuvanda na diboko na mono ya kibakala to na diboko na mono ya kinketo, ikele na mono ve na kupesa yo, kaka na ba yina yo me yidikilamaka. 41 Ye ba kumi na kuwaka yo, bo waka makasi sambu na Yakobo ti Yoani. 42 Ye Yezu, ya yandi bingaka bo mfinama na yandi, kutuba na bo : Beno zaba nde ba yina ke kutalama bonso kuyala makanda ke kuyala bo, ye nde bantu ya nene kati na bo ke kusongaka kimfumu na zulu na bo ; 43 kansi yo ikele mutindu yina ve kati na beno, kansi konso muntu ta zola kukuma nene kati na beno, ta kuvanda nsadi na beno, 44 ye konso muntu kati na beno ta zola kuvanda ya ntete, yandi ta kuvanda mpika ya bantu yonso. 45 Sambu mpi Mwana ya muntu kwisaka ve sambu nde bo kusadila yandi, kansi sambu na kusadila ti kupesa luzingu na yandi bonso ntalu na kukatula bantu mingi na kimpika.

¹ Mono ikele.

46 Ye bo kumaka na Yeliko ; ye bonso yandi vandaka kubasika na Yeliko ti ba longoki na yandi ti kibuka ya nene, kifwa meso Baltime, mwana ya Time, yandi vandaka ya kuvanda na lweka ya nzila vandaka kulomba. 47 Ye ya yandi kuwaka kutuba yo vandaka Yezu ya Nazaleti¹, yandi yantikaka kuboka ye kutuba : Mwana ya Davidi, Yezu, wila mono mawa ! 48 Ye bantu mingi nganinaka yandi na mpila nde yandi kukanga munoko ; kansi yandi vandaka kuboka kuluta ngolo : Mwana ya Davidi ! Wila mono mawa ! 49 Ye Yezu, telamaka, kutuba nde bo kubinga yandi ; ye bo bingaka kifwa meso, na kutubaka na yandi : Vanda na kikesa, telama, yandi ke kubinga nge. 50 Ye na kulosaka ntama lele na yandi, yandi telamaka nswalu ye kwisaka na Yezu. 51 Ye Yezu, na kuvutulaka, kutuba na yandi : Inki nge zola nde mono kusala nge ? Ye kifwa meso kutuba na yandi : Laboni, mono kumona diaka. 52 Ye Yezu, kutuba na yandi : Kwenda, lukwikilu na nge me kubelula² nge ; ye nswalu yandi monaka diaka, ye yandi landaka yandi na nzila.

Ye bonso bo finamaka na Yeluzalemi, na Betfaze ye na Betania, na ndambu ngumba ya ba nti ya olive, yandi kutinda zole ya ba longoki na yandi ye kutuba na bo : 2

11 Beno kwenda na bwala yina ikele ya kotalana na beno : Ye nswalu, na kukotaka na yo, beno ta kumona mwana ya mpunda ya fioti ya kukangama, na zulu na yo ata muntu mosi me vandaka ntete ve ; beno kangula yo, ye beno nata yo. 3 Ye kana muntu kutuba na beno : Sambu na inki beno ke kusala yina? Beno tuba : Mfumu ikele na mfunu na yo ; ye nswalu yandi ata tinda yo awa. 4 Ye bo kwendaka ye bo monaka mwana ya mpunda ya fioti yina vandaka ya kukangama na nganda, na kielo, na kati ya nzila ; ye bo kangula yo. 5 Ye ba nkaka ya ba yina vandaka pana, tubaka na bo : Inki beno ke kusala pana na kukangulaka mwana ya mpunda ya fioti? 6 Ye bo tubaka na bo bonso Yezu tumaka ; ye bo bikaka bo kusala. 7 Ye bo nataka mwana ya mpunda ya fioti na Yezu ye bo tulaka bilele na bo na zulu ya mwana ya mpunda ya fioti, ye yandi vandaka na zulu na yo. 8 Ye mingi vandaka kutanda bilele na bo na nzila, ye ba ya nkaka vandaka kuzenga ba lutangu ya ba nti, ti kutula yo na nzila ; 9 ye ba yina vandaka kwenda na ntwala ye ba yina vandaka kulanda, bo vandaka kuboka : Hozana, lusakumunu kuvanda na yina ke kwisa na zina ya *Mfumu!³ 10 lusakumunu kuvanda na kimfumu ya tata na beto Davidi, yina ke kwisa⁴. Hozana na bisika ya kuluta zulu ! 11 Ye yandi kotaka na Yeluzalemi, [ye] na kati ya tempelo ; ye nima ya kutambusa meso na yandi na ndambu yonso na yonso na yonso, bonso nkokila vandaka me kubwa, yandi basikaka [ye yandi kwendaka] na Betania ti ba kumi na zole.

12 Ye na kilumbu ya kulanda bonso bo vandaka kubasika na Betania, yandi waka nzala. 13 Ye, na kumonaka na ntama nti ya fige yina vandaka ti matiti, yandi pusanaka mfinama na yo sambu na kutala mbala

¹Disongidila : Ya Nazaleti.

²Kugulusa.

³ *Tala* ba Nkunga 118, 25—26 ; Hozana *disongidila* : Gulusa, mono ke bondila nge ; yo yina : Nkembo !

⁴Yina ke kwisa ke tubama sambu na kimfumu.

ya nkaka yandi ta kumona na yo kima ; kansi, ya yandi kwisaka na yo, yandi monaka na yo kaka matiti, sambu yo vandaka nsungi ya ba fige ve. 14 Ye na kuvutulaka yandi kutuba yo : Nde katuka ntangu yai nde muntu mosi ve kudia ata fioti mbuma na nge. Ye ba longoki na yandi waka yo.

15 Ye bo kwisaka na Yeluzalemi. Ye, na kukotaka na tempelo, yandi yantikaka kukula na nganda ba yina yonso vandaka kuteka ye ba yina vandaka kusumba na tempelo, ye yandi bwisaka ba mesa ya ba nsobisi, ti bivandidi ya ba yina vandaka kuteka mayembe ; 16 ye yandi vandaka kupesa nswa ve nde muntu kunata nzungu¹ mosi ve na tempelo. 17 Ye yandi vandaka kulonga bo na kutubaka : Ketu yo me sonamaka ve : «Nzo na mono ta kubingama nzo ya kisambu sambu na makanda yonso» (A)² ? Kansi beno, beno me kumisa yo kintadi ya ba miyibi³. 18 Ye ba mbuta ya ba nganga—Nzambi ti ba nsoniki, kuwaka yandi, ye bo sosaka inki mutindu bo lenda kufwa yandi, sambu bo vandaka kuwa yandi boma, sambu nde kibuka yonso vandaka kuyituka na yina me kutala malongi na yandi. 19 Ye ntangu nkokila kubwaka, yandi basikaka na mbanza.

20 Ye na suka, bonso bo vandaka kuluta, bo monaka nti ya fige ya kuyuma yantika na ba nsimbulu. 21 Ye Petelo, na kuyibukaka diaka «na yina kulutaka», kutuba na yandi : Labi, tala, nti ya fige yina nge singaka me kuyuma. 22 Ye Yezu, na kuvutulaka, kutuba na bo : Beno vanda na lukwikilu na Nzambi. 23 Ya kieleka, mono ke kutuba na beno nde konso muntu ta kutuba na ngumba yai : Katuka, ye kudilosa na nzadi mungwa, ye yina ta kutula ntembe ve na ntima na yandi, kansi ta kukwila nde yina ya yandi ke kutuba ke kusalama, yina yonso yandi ta kutuba yo ta kusalamina yandi. 24 Yo yina mono ke kutuba na beno : Yonso ya beno ta kulomba na kusambaka, beno kwikila nde beno me kubaka yo, ye yo ta kusalamina beno. 25 Ye ntangu beno ta kusamba, kana beno ikele ti diambu mosi ti muntu, beno lolula yandi, na mpila nde, Tata na beno mpi, yina ikele na mazulu, kulolula mambi na beno. 26 Kansi kana beno ke kulolula ve, Tata na beno yina ikele na mazulu ta kulolula mambi na beno mpi ve.

27 Ye bo kukwisa diaka na Yeluzalemi. Ye bonso yandi vandaka kutambula na tempelo, ba mbuta ya ba nganga—Nzambi, ti ba nsoniki ti ba mbuta kukwisa na yandi kutuba na yandi : 28 Na inki kiyeka nge ke kusala mambu yai, ye nani me kupesa nge kiyeka yai sambu na kusala mambu yai ? 29 Ye Yezu, na kuvutulaka, kutuba na bo : Mono ta kuyufula beno, mono mpi, kima mosi⁴, ye beno pesa mono mvutu ; ye mono ta kutubila beno na inki kiyeka mono ke kusala mambu yai. 30 Mbotika ya Yoani, katukaka ya zulu to ya bantu ? Beno pesa mono mvutu. 31 Ye bo vandaka kuyindula na bo mosi, na kutubaka : Kana beto kutuba : Na zulu, yandi ta kutuba : Sambu na inki beno kwikilaka yandi ve ? 32 Kansi kana beto ta kutuba na bantu ? ... Bo vandaka kuwa bantu boma ; sambu bo yonso vandaka kubanza nde Yoani vandaka kieleka

¹To : Kisadilu.

²Yez. 56, 7.

³Tala Yel 7, 11.

⁴Mosi kaka.

mbikudi. 33 Ye na kuvutulaka, bo kutuba na Yezu : Beto kuzaba ve. Ye Yezu kutuba na bo : Mono mpi, mono ke kutuba na beno mpi ve na inki kiyeka mono ke kusala mambu yai.

Ye yandi yantikaka kutuba na bo na bingana :
12 Muntu mosi kunaka kilanga ya vinu, ye yandi zungisaka yo lupangu, ye yandi timunaka dibulu sambu na kikamununu na kati na yo, ye tungilaka yo nzo ya nda ; ye yandi pesaka yo na ba nsadi bilanga sambu na kufutula ye kwendaka na nganda ya nsi. 2 Ye na nsungi , yandi tindaka mpika mosi na ba nsadi bilanga sambu na kubaka na ba nsadi bilanga mbuma ya kilanga ya vinu ; 3 kansi bo, na kubakaka yandi, bulaka yandi ye kuvutula yandi maboko mpamba. 4 Ye yandi tindilaka bo diaka mpika ya nkaka ; ye na yandi yina bo lwekaka yandi na ntu, ye bo fikaka yandi na masahula. 5 Ye yandi tindaka ya nkaka, ye yandi yina bo fwaka yandi ; ye ba mingi ya nkaka, na kubulaka ba mosi, ye na kufwaka ba nkaka. 6 Na kuvandaka mpi diaka ti mwana mosi kaka ya zolama, yandi tindilaka bo yandi, yandi mpi, ya nsuka, na kutubaka : Bo ta kuvanda na luzitu sambu na mwana na mono. 7 Kansi ba nsadi bilanga yina kutubanaka bo na bo : Yandi yai ikele kibiadi ; beno kwisa, beto kufwa yandi, ye bima ya kubiadila ta kuvanda ya beto. 8 Ye bo bakaka yandi, bo kufwaka yandi ye bo losaka yandi na nganda ya kilanga ya vinu. 9 Inki mpi ta kusala mfumu ya kilanga ya vinu ? Yandi ta kwisa ye ta kufwa ba nsadi bilanga ye ta kupesa kilanga ya vinu na ba nkaka. 10 Keti beno me kutangaka ve na masonama : «Ditadi ba yina vandaka kutunga losaka, yo yina kumaka ditadi ya mfunu ya nsongi ; 11 yo me katuka na *Mfumu, ye ikele ya kuyituka na ntwala ya meso na beto» (A)¹ ? 12 Ye bo vandaka kusosaka na kukanga yandi ; ye bo waka kibuka boma, sambu bo bakisaka nde yandi vandaka kutuba kingana yai sambu na bo ; ye na kubikaka yandi, bo kwendaka.

13 Ye bo kutindila yandi ndambu ya ba Falize ye ba Elodioni² sambu na kukanga yandi na mutambu na ba ndinga na [yandi]. 14 Ye ya bo kwisaka, bo kutuba na yandi : Longi, beto kuzaba nde nge ikele kieleka, ye nde nge ke kuwaka muntu boma ve ; sambu nge ke kutalaka ve na ilungi ya bantu, kansi nge ke kulongaka nzila ya Nzambi na kieleka. Keti yo me pesama nswa na kufuta mpaku na Kayisala to ve ? Beto ta kufuta yo, to beto ta kufuta yo ve ? 15 Ye yandi, na kuzabaka luvunu na bo, kutuba na bo : Sambu na inki beno ke kumeka mono ? Beno natila mono denali mosi, nde mono kumona yo. Ye bo natilaka yandi yo. 16 Ye yandi kutuba na bo : Ya nani ikele kifwanisu yai ti kisono yai ? Ye bo kutubaka na yandi : Ya Kayisala. 17 Ye Yezu, na kuvutulaka, kutuba na bo : Beno vutula bima ya Kayisala na Kayisala, ye bima ya Nzambi na Nzambi ! Ye bo vandaka na ngitukaka sambu na yandi.

¹ Ba Nkunga 118, 22—23.

² Falize, ba yina vandaka kuzola bwala na bo ya vandaka kutedimina ba Loma yina kwisaka kuyala bo, ye Elodioni, bantu ya Elode ti ya Loma, ya vukanaka sambu na kutula Yezu mutambu bonso na 3, 6.

18 Ye ba Saduse, yina ke kutuba nde lufutumuku ke vandaka ve, kukwisa na yandi ; ye bo yulaka yandi, na kutubaka : 19 Longi ! Mose sonikilaka beto nde kana mpangi ya muntu mosi kufwa ye kubika nketo, ye kubika bana ve, mpangi na yandi kukwela nketo na yandi ye ta kupesa dikanda na mpangi¹ na yandi. 20 Kuvandaka ti ba mpangi nsambwadi ; ye ya ntete bakaka nketo, ye na kufwaka ya kubikaka ve dikanda ; 21 Ye ya zole bakaka yandi ye kufwa ; ye yandi mpi bikaka dikanda ve ; ye ya tatu kiteso mosi ; 22 ye bo nsambwadi bakaka yandi, ye bo bikaka dikanda ve. Ya nsuka na bo yonso, nketo mpi kufwaka. 23 Na lufutumuku, ntangu bo ta kufutumuka, na kati na bo nketo ta kuvanda ya nani, sambu bo yonso nsambwadi bakaka yandi bonso nketo ? 24 Ye Yezu, na kuvutulaka, kutuba na bo : Ikele na kikuma ya yai ve nde beno ke kuvila, nde beno kuzaba ve masonama, ata ngolo ya Nzambi ? 25 Sambu, ntangu bo ke futumuka kati na ba fwa, bo ke kwelana ve ata kupesa na makwela, kansi bo ikele bonso ba wanzio na mazulu. 26 Ye sambu na ba fwa [ye] na yina bo ke kufutumuka, keti beno tangaka ve na mukanda ya Mose, na [disolo] : «Na mwa—nti», inki mutindu Nzambi tubaka na yandi, na kutubaka : «Mono, mono ikele Nzambi ya Abalahami, ye Nzambi ya Izaki, ye Nzambi ya Yakobo» (A)² ? 27 Yandi ikele Nzambi ya ba fwa ve, kansi ya ba zinga. Beno ikele mpi ya kuvila ngolo.

28 Ye mosi ya ba nsoniki, yina kuwaka bo kutulana ntembe, na kumonaka nde yandi vutudilaka bo mbote, finamaka ye yulaka yandi : Inki lutumu ikele ya nene na ba lutumu yonso ? 29 Ye Yezu kuvutulaka na yandi : Ya ntete na ba lutumu yonso ikele : «Wa, Izalaele, *Mfumu Nzambi na beto ikele *Mfumu mosi ; 30 ye nge ta kuzola *Mfumu Nzambi na nge na ntima na nge ya mvimba, ti na moyo na nge ya mvimba, ti na dibanza na nge ya mvimba, ti na ngolo na nge ya mvimba»(B)³. Yina ikele lutumu ya ntete. 31 Ye ya zole me kufwanana na yo : «Nge ta kuzola nkweni na nge bonso nge mosi»(C)⁴. Ikele ve ti lutumu ya nkaka ya kuluta ba yai na nene. 32 Ye nsoniki kutuba na yandi : Mbote, Longi, nge me kutuba na mpila ya kieleka, sambu ikele mosi, ikele ve na ya nkaka kaka yandi ; 33 ye nde na kuzola yandi na ntima na yandi ya mvimba, ti na mayele na yandi ya mvimba, ti na moyo na yandi ya mvimba, ti na ngolo na yandi ya mvimba, ye na kuzola nkweni na yandi bonso yandi mosi, yo kuluta bimenga ya kuyoka ya mvimba yonso ti ba nkayilu. 34 Ye Yezu, na kumonaka nde yandi vutulaka na mayele, kutuba na yandi : Nge ikele ntama ve na kimfumu ya Nzambi. Ye muntu mosi ve mekaka kuyufula yandi diaka.

35 Ye bonso yandi vandaka kulonga na tempelo, Yezu vutulaka ye kutuba : Inki mutindu ba nsoniki ke kutuba nde Klistu ikele mwana ya Davidi ? 36 Sambu Davidi yandi mosi tubaka na nzila ya Mpeve Santu : «*Mfumu tubaka na Mfumu na mono : Vanda na diboko na mono ya kibakala, tii kuna mono kutula ba mbeni na nge na nsi ya makulu na

¹ Tala Kul. 25, 5.

² Kub. 3, 6.

³ Kul. 6, 4—5.

⁴ Lew. 19, 18.

nge»(A)¹. 37 Davidi yandi mosi ke kubinga yandi Mfumu ; ye inki mutindu yandi ikele mwana na yandi ? Ye kibuka ya nene vandaka kumona kiesa na kuwa yandi.

38 Ye yandi vandaka kutuba na bo na dilongi na yandi : Beno keba na ba nsoniki, yina ke zolaka kutambula na ba mvwela ya nda ye [yina ke kuzola] ba mbote na ba zandu, 39 ye ba vandidi ya ntete na ba sinagoga, ye bifulu ya ntete na ba madia ; 40 bo ke kudia mvimba ba nzo ya ba fwidi, ye na kukusa bo ke kusalaka bisambu ya nda ; —ba yai ta kubaka ndola ya kuluta nene.

41 Ye Yezu, ya yandi vandaka mfinama ya kibumbudi mbongo [ya tempelo], vandaka kutala inki mutindu kibuka vandaka kulosa mbongo na kibumbudi ; ye ba mvwama mingi vandaka kulosa na yo mingi. 42 Ye kwisaka mufwidi mosi ya nketo ya nsukami, yandi losaka ba ndisu², yina ke kusala meya³. 43 Ye yandi bingaka ba longoki na yandi, yandi kutuba na bo : Ya kieleka, mono ke kutuba na beno nde mufwidi ya nketo yai ya nsukami me kulosa na kibumbidi kuluta ba yai yonso ya me kutula na yo ; 44 sambu bo yonso kutulaka yina ya kuluta na kimvwama na bo, kansi yandi yai me kutula na yo na bunsukami na yandi, yonso yina ya yandi kuvwaka, yonso yina yandi fetele kuzingila.

13 Ye bonso yandi vandaka kubasika na tempelo, mosi ya ba longoki na yandi kutuba na yandi : Longi, tala, Inki matadi ye inki ba ntungulu ! 2 Ye Yezu, na kuvutulaka, kutuba na yandi : Nge ke kumona ba ntungulu yai ya nene ? Yo ta kubikala ve ditadi na zulu ya ditadi yina ta konda kulosama na nsi ! 3 Ye bonso yandi vandaka ya kuvanda na zulu ya ngumba ya ba nti ya olive, ya ke kutalana na tempelo, Petelo, ye Yakobo, ye Yoani, ti Andele, yufulaka yandi na kingenga : 4 Tuba na beto inki ntangu mambu yai ta kusalama, ye inki ta kuvanda kidimbu ntangu mambu yai yonso ta kulunga ? Ye Yezu, vutulaka na bo : Yantikaka na kutuba : Beno keba nde muntu mosi kuvidisa beno ve ; 6 sambu ba mingi ta kwisa na zina na mono, na kutubaka : Ikele mono ! Ye bo ta kuvidisa ba mingi. 7 Ye ntangu beno ta kuwa ba mvita ti makelele ya ba mvita, beno kuma kisaka—saka ve, sambu [mambu yai] fetele kukuma ; kansi nsuka ikele ntete ve. 8 Sambu dikanda ta kutedimina dikanda, ye kimfumu ti kimfumu ; ye ta kuvanda ti kunikana ya ntoto na bifulu mingi ; ye yo ta kuvanda ti ba nzala ti ba mvalangana. Mambu yai ikele luyantiku ya ba mpasi. 9 Kansi beno, beno keba na beno mosi ; sambu bo ta kukaba beno na Sanedilini⁴ ye na ba sinagoga ; beno ta kubulama, ye bo ta kunata beno na ntwala ya mfumu ya kiyeka ya nsi ti ba ntotila kikuma na mono, sambu yo kusadisa bo na kimbangi. 10 Nsangu ya mbote fetele kulongama na makanda yonso. 11 Ye ntangu bo ta kunata beno sambu na kukaba beno, beno kudiyangisa ve na ntwala na yina beno ta kutuba, ye beno kuyindula ve na yina [yina beno ta

¹ Ba nku. 110, 1.

² Pite (mbongo ya fioti ya kibende ya blonze, na ntalu ya 1/8 ya mwa mbongo ya ba loma).

³ Makuta iya.

⁴ Kusambisama ya mambu ya Nzambi ya ba Yuda.

kutuba] ; kansi yonso yina ta kupesamina beno na ntangu yina, beno tuba yo ; sambu ikele beno ve ta kutuba, kansi Mpeve Santu. 12 Ye mpangi ta kukaba mpangi na yandi na lufwa, ye tata mwana na yandi ; ye bana ta kutedimina bibuti na bo ye ta kufwa bo ; 13 ye beno ta kumengama na bantu yonso kikuma ya zina na mono ; ye yina ta kukanga ntima¹ tii na nsuka, yandi yina ta kuguluka.

14 Ye ntangu beno ta kumona mbi mingi ya kubebisa² me kutulama na kisika yina yo lenda kuvanda ve (nde yina ke kutanga kubakisa), ibuna nde ba yina ikele na Yudea kutina na ba ngumba ; 15 ye nde yina ikele na ludi³ kukulumuka ve na nzo, ye kukota ve sambu na kunata konso kima na nganda ya nzo na yandi ; 16 ye nde yina ikele na bilanga kuvutuka ve na nima sambu na kubaka lele na yandi. 17 Kansi mawa na ba yina ikele na mavumu ti na ba yina ta kunwisaka bana mabele na bilumbu yina ! 18 Ye beno samba nde [yina] kusalama ve na nsungi ya madidi ; 19 sambu bilumbu yina ta kuvanda ti mpasi bonso yina me kuvandaka ntete ve ya mutindu yina tuka luyantiku ya kugangama ya insi—ntoto yina ya Nzambi gangaka, tii ntangu yai, ye yo ta kuvanda ve kimakulu. 20 Ye kana *Mfumu kumisaka nkufi ve bilumbu yina, nsuni mosi ve zolaka kuguluka ; kansi kikuma ya ba nsolami ya yandi solaka, yandi kumisaka bilumbu nkufi. 21 Ye ibuna, kana muntu mosi kutuba na beno : Tala, Klistu ikele awa, to : Tala, yandi ikele pana, beno ndima yandi ve. 22 Sambu ta kubasika ba Klistu ya luvunu ti ba mbikudi ya luvunu ; ye bo ta kusonga bidimbu ti bimangu, sambu na kuvidisa kana yo lenda kusalama, ata ba nsolami. 23 Kansi beno, beno keba ! Tala, mono kutubaka na beno yonso na ntwala. 24 Kansi na bilumbu yina, na nima ya mpasi yina, ntangu ta kukuma ndombe, ye ngonda ta kupesa nsemo na yandi ve, 25 ye ba mbwetete ya zulu ta kubwa, ye ba ngolo yina ikele na mazulu ta kunikana. 26 Ibuna bo ta kumona Mwana ya muntu na kukwisaka na matuti ti ngolo ya nene ti nkembo : 27 Ye ibuna yandi ta kutinda ba wanzio na yandi, ye yandi ta kuvukisa ba nsolami na yandi katuka na mipepe iya, yantika nsuka ya ntoto tii na nsuka ya zulu.

28 Kansi beno longuka kingana yai ya nti [ya fige ke kusonga beno] : Ntangu lutangu na yo me kukuma pete—pete ye me kubasisa matiti, beno ke kuzaba nde nsungi ya mwini ya ngolo me finama. 29 Kiteso mosi mpi beno, ntangu beno ta kumona mambu yai kukuma, beno zaba yina me kufinama, na kielo. 30 Ya kieleka, mono ke kutuba na beno nde mbandu yai ta kuluta ve nde mambu yai yonso kukwisa. 31 Zulu ti ntoto ta kuluta, kansi ba ndinga na mono ta kuluta ve. 32 Kansi sambu na kilumbu yina, to na ntangu, muntu kuzaba yo ve, ata ba wanzio yina ikele na zulu, ata kibeni Mwana, kansi Tata. 33 Beno keba, beno kangula meso ye beno kusamba, sambu beno kuzaba ve inki ntangu yo ta kuvanda. —34 Ikele bonso muntu mosi na kukwendaka na nganda ya nsi, na kubikaka nzo na yandi, ye na kupesaka kiyeka na ba mpika na yandi,

¹Kukanga ntima na mpasi.

²Tala lukaya Mat 24, 15.

³Ludi ya kuvandila na nganda.

ye na konso muntu kisalu na yandi... ; ye yandi tumaka na nkengidi kielo na kukangula meso. 35 Beno kangula meso mpi ; sambu beno kuzaba ve na inki ntangu mfumu ya nzo ta kukwisa, na nkokila to na midi ya mpipa, to na kudila ya nsusu, to na suka ; 36 mbayi—mbayi nde na kukumaka na kintulumukina, yandi kukuta beno ya kulala. 37 Yina ya mono ke kutuba na beno, mono ke kutuba yo na bantu yonso : Beno kangula meso.

14 Bilumbu zole na nima, yo vandaka paki ti mampa ya kukonda kiputi. Ye ba mbuta ya ba nganga—Nzambi ti ba nsoniki vandaka kusosa inki mutindu bo lenda kanga yandi kukanga yandi na mayele ya mbi ye kufwa yandi ; 2 Sambu bo vandaka kutuba : Na ntangu ya nkinsi ve, mbayi—mbayi kuvanda ti makelele na bantu.

3 Ye bonso yandi vandaka na Betania na nzo ya Simoni muntu ya bwasi, ye nde yandi vandaka na mesa, nketo mosi kwisaka, yandi vandaka ti mulangi ya ditadi ya Alabate [ya kufuluka] na manansi ya nti ya nale ya mbote ye ya ntalu mingi ; ye, ya yandi pasulaka mulangi, yandi mwangaka yo na zulu ya ntu na yandi. 4 Ye ba ya nkaka ya vandaka [pana], yina vandaka na makasi na bo mosi ye vandaka kutuba : Inki mfunu na kubebisa mananasi yai? 5 Sambu mananasi yai lenda kutekama kuluta ba denali nkama tatu, ye kupesama na ba nsukami ; bo vandaka kunganina yandi ngolo. 6 Kansi Yezu kutuba : Beno bika yandi ; sambu na inki beno ke kupesa yandi mpasi ? Yandi me kusala kisalu ya mbote na mono ; 7 sambu beno ikele ti ba nsukami ntangu yonso ti beno, ye ntangu ya beno ta kuzola, beno lenda kusala bo mbote ; kansi mono, beno ikele na mono ntangu yonso ve. 8 Yina vandaka na kiyeka na yandi, yandi me kusala yo ; yandi me kusala na ntwala [ya ntangu] na kupakula nitu na mono mafuta sambu na kuzikama na mono. 9 Ye ya kieleka, mono ke kutuba na beno : Na konso kisika ya nsangu ya mbote yai ta kumwangama na insi—ntoto ya mvimba, bo ta kutubaka mpi yina nketo yai me kusala, na kuyindulaka yandi.

10 Ye Yudasi Isikaliyoti, mosi ya ba kumi na zole, kwendaka na ba mbuta ya ba nganga—Nzambi sambu na kuyekudila bo yandi ; 11 ye ba yai, ya bo kuwaka yandi, bo monaka kiese ye silaka na kupesa yandi mbongo ; ye yandi vandaka kusosa inki mpila yandi ta kuyekula yandi na ntangu ya mbote.

12 Ye kilumbu ya ntete ya mampa ya kukonda kiputi, ntangu bo vandaka kupesa nkayilu ya paki, ba longoki na yandi kutuba : Na wapi nge zola nde beto kwenda kuyidika [yina me kufwana], na mpila nde nge kudia paki ? 13 Ye yandi tindaka zole ya ba longoki na yandi ye kutuba na bo : Beno kwenda na mbanza ; ye muntu mosi ke kunata dibungu ya masa ta kwisa kukutana ti beno ; beno landa yandi. 14 Ye wapi yandi ta kukota, beno tuba na mfumu ya nzo : Longi¹ me kutuba : Wapi suku na mono kuna mono ta kudia paki ti ba longoki na mono ? 15 Yandi ta

¹ Yina ke kulonga.

kusonga beno suku¹ mosi ya nene ya kuyidika mbote, ya kuyilama ; beno yidikila beto pana [yina me kufwana]. 16 Ye ba longoki na yandi kwendaka ye kotaka na mbanza, ye kutaka [yonso] bonso yandi tubilaka na bo ; ye bo yidikaka paki.

17 Ye nkokila kubwaka, yandi kukwisa ti ba kumi na zole. 18 Ye bonso bo vandaka na mesa ye bo vandaka kudia, yezu kutuba : Ya kieleka, mono ke kutuba na beno nde mosi kati na beno yina² ke kudia ti mono, ta kuyekula mono. 19 Ye bo yantikaka na kumona kiadi ye na kutuba na yandi mosi na nima ya nkaka : Ikele mono ? Ye ya nkaka : Ikele mono ? 20 kansi na kuvutulaka, yandi kutuba na bo : Ikele mosi kati na ba kumi na zole yina³ ke kutuba diboko ti mono na dilonga. 21 Mwana ya muntu ke kwenda, mutindu yo sonamaka sambu na yandi ; kansi mawa na muntu yai na nzila na yandi Mwana ya muntu ke yekulama ! Yo zolaka kuvanda mbote sambu muntu yina nde yandi kubutuka ve.

22 Ye bonso bo vandaka kudia, Yezu, ya yandi bakaka dimpa [ye] ya yandi sakumunaka, zengaka yo ye pesaka bo yo, ye kutuba : Beno baka ; yai ikele nitu na mono. 23 Ye ya yandi bakaka mbungu [ye] ya yandi tondaka, yandi pesaka bo yo ; ye bo nwaka yo bo yonso. 24 Ye yandi kutuba na bo : Yai ikele menga na mono, [menga] ya ngwakana ya mpa, yina me kutiamuka sambu na ba mingi. 25 Ya kieleka, mono ke kutuba na beno nde mono ta kunwa diaka ve yina ya mbuma ya vinu, tii kuna na kilumbu yina mono ta kunwa yo ya mpa³ na kimfumu ya Nzambi. 26 Ye bo yimbaka nkunga, bo basikaka [ye kwendaka] na ngumba ya ba nti ya olive.

27 Ye Yezu kutuba na bo : Beno yonso ta kubula dibaku ; sambu yo me sonamaka : « Mono ta kubula ngungudi, ye mameme ta kupanzana » (A)⁴ ; 28 kansi na nima ya mono ta kufutumuka, mono ta kwenda na ntwala na beno na Galilea. 29 Ye Petelo kutuba na yandi : Ata bo yonso kubula dibaku, mono ta kubula yo ve, mono. 30 Ye Yezu kutuba na yandi : Ya kieleka, mono ke kutuba na nge bubu yai, mpipa yai, na ntwala nde nsusu kudila mbala zole, nge, nge ta kuwangana mono mbala tatu. 31 Kansi [Petelo] vandaka kutuba diaka kuluta ngolo : Ata yo mono fetele kufwa ti nge, mono ta kuwangana nge ve. Ye bo kutuba bo yonso mpi kiteso mosi.

32 Ye bo kukwisa na kisika mosi ya bo vandaka kubinga Ngetesemani. Ye yandi kutuba na ba longoki na yandi : Beno vandaka awa, tii kuna mono kusamba. 33 Ye yandi kubaka ti yandi Petelo ti Yakobo ti Yoani ; ye yandi yantikaka kusimbama na boma ya ngolo ye kuwa kizitu ya ngolo. 34 Ye yandi kutuba na bo : Moyo na mono me kusimbama na kiadi⁵ tii na lufwa ; beno vanda awa ye beno kangula

¹ Suku ya kutula ba kiti na zulu, ya ke kusadisaka suku ya kudila.

² To : Yina ke.

³ Ikele ve : Ya mpa, kansi na mutindu ya luswasanu.

⁴ Zak 13, 3.

⁵ To : Kiadi ya kuluta.

meso. 35 Ye pusanaka fioti na mwa—ntama, yandi kudilosaka na ntoto, yandi vandaka kusamba nde, kana yo lenda kusalama, ntangu kupusana ntama na yandi. 36 Ye yandi vandaka kutuba : Abba¹, Tata, mambu yonso lenda kusalama na nge ; lutisa mbungu yai ntama na mono ; kansi yina mono kuzola ve, mono, kansi yina nge kuzola, nge ! 37 Ye yandi kukwisa, ye kukuta bo ya kulala ; ye yandi kutuba na Petelo : Simoni, nge ke lala ? Nge me lendaka ve kukangula meso ntangu mosi ve? 38 Benokangula meso ye beno samba, na mpila nde beno kukota na mpukumuna ve ; mpeve ikele ya kifuluka na luzolo ya mbote, kansi nsuni ikele ya kulemba. 39 Ye yandi kwendaka diaka, ye yandi sambaka, na kutubaka na ba ndinga mosi². 40 Ya yandi vutukaka, yandi kutaka bo diaka ya kulala (sambu meso na bo vandaka kizitu) ; ye bo vandaka kuzaba ve inki bo lenda kuvutudila yandi. 41 Ye yandi kukwisa na mbala ya tatu ye kutuba na bo : Yantika ntangu yai beno lala ye beno pema ; yo me kufwana, ntangu me kwisa ; tala, Mwana ya muntu me kuyekulama na maboko ya ba nsumuki. 42 Benotelama, beto kwenda ; tala, yina ke yekula mono me finama.

43 Ye nswalu, bonso yandi vandaka kutuba diaka, Yudasi, mosi ya ba kumi na zole, kukwisa pana, ye ti yandi kibuka ya nene ti ba mbele ti ba mwa—nti, bo katukaka na ba mbuta ya ba nganga—Nzambi ti ba nsoniki ti ba mbuta—nganga. 44 Yina vandaka kuyekula yandi pesaka bo kidimbu, na kutuba : Yina ya mono ta kupesa beze, yandi yina ; benokanga yandi, ye beno nata yandi mbote. 45 Ye ntangu yandi kwisaka, nswalu na kufinamaka na yandi, yandi kutuba : Labi, Labi ! Ye yandi pesaka yandi beze nswalu yonso. 46 Ye bo tulaka yandi maboko ye bo kangaka yandi. 47 Ye mosi ya ba yina vandaka pana na ntangu yina, ya yandi bendaka mbele, bulaka mpika ya mbuta—nganga, kuzenga yandi dikutu. 48 Ye Yezu, na kuvutulaka, kutuba na bo : Benome kudasika bonso na nima ya kimpumbulu ti ba mbele ti ba nti, sambu na kubaka mono ? 49 Mono vandaka bilumbu yonso ti beno, na kulongaka na tempelo, ye beno kangaka mono ve ; kansi na mpila nde masonama kulungisama. 50 Ye bo yonso bikaka yandi ye bo tinaka. 51 Ye ngunza mosi ya bakala landaka yandi, yandi lwataka lele mosi ya lino ya mpembe na nitu na yandi ya kinkonga ; ye bo kangaka yandi ; 52 ye, na kubikaka lele na yandi ya lino ya mpembe, yandi tinaka bo kinkonga.

53 Ye bo nataka Yezu na mbuta—nganga ; ye ba mbuta ya ba nganga—Nzambi yonso ti ba mbuta ti ba nsoniki vukanaka mfinama na yandi. 54 Ye Petelo landaka yandi na ntama, ti na kati ya nzo ya mbuta—nganga, ye yandi vandaka ti ba nsadi, ye bo vandaka kuyotila tiya³.

55 Ba mbuta ya ba nganga—Nzambi ti Sanedilini yonso vandaka kusosa [mwa] kimbangi sambu na Yezu, sambu na kufwa yandi ; ye bo vandaka kumona yo ve. 56 Sambu ba mingi vandaka kunata bimbangi ya luvunu sambu na yandi : Ye bimbangi vandaka kufwanana ve. 57 Ye ba nkaka telamaka ye taka kimbangi ya luvunu sambu na yandi, na

¹ Tata na ki alami ; *tala* Loma 8, 15 ; Gal 4, 6.

² Ndinga mosi.

³ Ya nsemo.

kutubaka : 58 Beto waka yandi na kutubaka : Mono, mono ta kubwisa tempelo yai yina salamaka na maboko, ye na bilumbu tatu mono ta kutunga ya nkaka yina salama na maboko ve. 59 Ye mutindu yina mpi ve kimbangi na bo kufwananaka ve. 60 Ye mbuta—nganga, na kutelamaka na ntwala na bo yonso, yufulaka Yezu, na kutubaka : Nge ke vutula ata kima ve ? Na inki ba yai ke kuta kimbangi sambu na nge ? 61 Ye yandi vandaka pima, ye vutulaka kima ve. Mbuta—nganga kuyufulaka yandi diaka, ye kutuba na yandi : Nge, nge ikele Klistu, Mwana ya yina me sakumuka¹ ? 62 Ye Yezu kutuba : Mono ikele yo ; ye beno ta kumona Mwana ya muntu ya kuvanda na diboko ya kibakala ya ngolo, ye na kukwisaka ti matuti ya zulu. 63 Ye mbuta—nganga, ya yandi pasulaka bilele na yandi, kutuba : Sambu na inki beto ikele diaka na mfunu ya ba mbangi ? 64 Beno me kuwa kuvwenza : Inki beno ke kubanza ? Ye bo yonso zengilaka yandi nkanu ya lufwa. 65 Ye ba ya nkaka yantikaka kulosila yandi mate, ye na kufika yandi ilungi, ye kubula yandi ba mbata, ye na kutuba na yandi : Bikula. Ye ba nsadi vandaka kubula yandi na maboko na bo.

66 Ye bonso Petelo vandaka na nsi, na kibansala, mosi ya ba nsadi ya ba nketo na kati ya ba nsadi ya mbuta—nganga kukwisa, ye, 67 na monaka petelo yina vandaka kuyotila tiya, yandi talaka yandi ye kutuba : Ye nge, nge vandaka ti Yezu Nazaleni. 68 Ye yandi buyaka yandi, na kutubaka : Mono kuzaba ve ata kuwa yina nge ke kutuba. Ye yandi basikaka na nganda na lupangu ; ye susu dilaka. 69 Ye nsadi ya nketo, na kumonaka yandi diaka, yantikaka kutuba na ba yina vandaka pana : Yandi yai ikele ya bantu yina. 70 Ye yandi buyaka diaka. Ye diaka ntangu fioti na nima, ba yina vandaka pana na ntangu yo yina tubaka na Petelo : Ya kieleka nge ikele ya bantu yina ; sambu mpi nge ikele muntu ya Galilea. 71 Ye yandi yantikaka kudisinga ye kuzenga ndefi: Mono me kuzaba muntu yai ve ya beno ke kutuba. 72 Ye nsusu dilaka na mbala ya zole. Ye Petelo yibukaka diaka ndinga ya Yezu songaka yandi : Na ntwala nde nsusu kudila mbala zole, nge ta kuwangana mono mbala tatu. Ye na kuyindulaka yo, yandi dilaka.

Ye nswalu, na suka, ba mbuta ya ba nganga—
15 Nzambi ti ba mbuta ye ba nsoniki ye Sanedilini, ya kutakanaka, bo kangaka Yezu bansinga ye nataka yandi ye yekulaka yandi na Pilatu². 2 Ye Pilatu yufulaka yandi : Nge, nge ikele ntotila ya ba Yuda ? Ye yandi na kuvutulaka, yandi kutuba na yandi : Nge me kutuba yo. 3 Ye ba mbuta ya ba nganga—Nzambi vandaka kufunda yandi na mambu mingi. 4 Ye Pilatu yufulaka yandi diaka, na kutubaka : Nge ke kuvutula kima ve ? Tala na mambu ikwa bo ke kuta kimbangi sambu na nge. 5 Kansi diaka Yezu vutulaka kima ve na mpila nde Pilatu vandaka yitukaka. 6 Yandi vandaka kubikisila bo na nkinsi muntu mosi ya boloko, yina bo vandaka kulomba. 7 Ye kuvandaka pana muntu mosi na zina Balaba yina bo kangaka ti ba nduku na yandi ya nkindu, ba yina, na nkindu bo fwaka

¹ Zina ya bo vandaka kusadila sambu na kutuba Nzambi.

² Mfumu ya kiyeka ya nsi ya ba Loma.

muntu. 8 Ye kibuka, na kubokaka, yantikaka na kulomba yandi na [kusala] bonso yandi vandaka kusadila bo ntangu yonso. 9 Ye Pilatu vutudilaka bo, na kutubaka : Beno kuzola nde mono kubikisila beno ntotila ya ba Yuda ? 10 Sambu yandi vandaka kuzaba nde ba mbuta ya ba nganga—Nzambi yekulaka yandi na kimpala. 11 Kansi ba mbuta ya ba nganga—Nzambi kwikaka bantu na [kulomba] nde bo kubikisila bo Balaba. 12 Ye Pilatu, vutulaka, kutuba na bo diaka : Inki beno kuzola mpi nde mono kusala na yina beno ke kubinga ntotila ya ba Yuda ? 13 Ye bo bokaka diaka : Koma yandi na kulunsi ! 14 Ye Pilatu kutuba na bo : Kansi inki mbi yandi me kusala ? Ye bo bokaka diaka ngolo : Koma yandi na kulunsi ! 15 Ye Pilatu, na kuzolaka kusepidisa kibuka, yandi bikilaka bo Balaba ; ye, ya yandi budisaka Yezu fimbu, yandi yekulaka yandi sambu na kukomama na kulunsi.

16 Ye binwani nataka yandi na kibansala, yina ikele kisika ya kusambisa. Ye bo kuvukisa kolohoti¹ yonso ; 17 Ye bo lwatisaka yandi lele ya mbwaki, ye bo tungaka mpu ya kimfumu ya ba nsende, ye bo lwatisa yandi yo na nziunga [ya ntu]. 18 Ye bo yantikaka kupesa yandi mbote, [kutubaka] : Mbote, ntotila ya ba Yuda ! 19 Ye bo vandaka kubula yandi na ntu ti mwa—nti ye bo vandaka kulosila yandi mate, ye, na kufukamaka, bo vandaka kupesa yandi lukumu. 20 Ye na nima ya bo sekaka yandi, bo katulaka yandi lele ya mbwaki ye bo lwatisaka yandi bilele na yandi ; ye bo nataka yandi na nganda sambu na kukoma yandi na kulunsi. 21 Ye bo kwikaka muntu mosi, zina na yandi Simoni, ya bwala Sileni, tata ya Alezandele ye ya Lufusi, yina vandaka kuluta pana, na kukatukaka na bilanga, na kunata kulunsi na yandi.

22 Ye bo kunata yandi na kisika ya bo [ke bingaka] Gologota, yina, ke kutendulama, ikele : Kisika ya mukwa ya ntu. 23 Ye bo pesaka yandi na kunwa vinu ya kuvukisa ti Mile ; kansi yandi bakaka yo ve. 24 Ye ya bo komaka yandi na kulunsi, bo kukabisa bilele na yandi, na kubulaka zeke [sambu na kuzaba] yina ya konso muntu ta kubaka. 25 Ye yo vandaka ntangu ya tatu, ye bo komaka yandi na kulunsi. 26 Ye nsonokono yina me kutala kikuma ya bo fundilaka yandi sonamaka : Ntotila ya ba Yuda. 27 Ye, ti yandi, bo kukoma na kulunsi bimpumbulu zole, mosi na diboko na yandi ya kibakala ye mosi na diboko na yandi ya kinketo. 28 [Ye masonama lungisamaka, yina ke kutuba : « Ye yandi tangamaka na kati ya bantu ya lulendo »(A)²].

29 Ye ba yina vandaka kuluta pana, vandaka kufinga yandi, na kunikisaka ntu ye na kutubaka : He ! Nge ya ke kubwisa tempelo³ ye ke kutunga yo na bilumbu tatu, 30 gudigulusa nge mosi, ye kulumuka na kulunsi ! 31 Mutindu mosi mpi ba mbuta ya ba nganga—Nzambi na kusekaka kati na bo ti ba nsoniki, vandaka kutuba : Yandi gulusaka ba nkaka, yandi lenda kudigulusa yandi mosi ve. 32 Nde Klistu, ntotila ya Izalaele, kulumuka ntangu yai na kulunsi, na mpila nde beto kumona ye

¹ *Tala lukaya* Mat 27, 27.

² Yez. 53, 12.

³ Nzo kibeni.

nde beto kukwikila ! Ba yina mpi vandaka ya kukomama na kulunsi ti yandi vandaka kufinga yandi.

33 Ye ntangu ya sambanu kumaka, mudidi kubwaka na nsi¹ yonso tii na ntangu ya uvwa. 34 Ye na ntangu ya uvwa, Yezu bokaka na mungungu ya ngolo, na kutubaka : Eloyi, Eloyi, lama sabakatani ? Yina ke kutendulama, nde : Nzambi na mono, Nzambi na mono, sambu na inki nge me kuyambula mono ? 35 Ye ba nkaka ba yina telamaka pana, ya bo kuwaka yina, vandaka kutuba : Tala, yandi ke kubinga Eliya. 36 Ye mosi na bo na kubaka ntinu, yeya yandi fulusaka musaka—saka na vinu ya ngani ye ya yandi tulaka yo na nsongi ya mwa—nti, yandi pesaka yandi na kunwa, na kutubaka : Beno bika, beto kutala kana Eliya kukwisa sambu na kukulumusa yandi.

37 Ye Yezu, ya yandi bokaka ngolo, fwaka. 38 Ye ngumbu² ya tempelo² pasukaka na ndambu zole, yantika na zulu ti na nsi. 39 Ye mfumu ya binwani yina vandaka pana na ntwala na yandi, na kumonaka nde yandi kufwaka na kubokaka na mutindu yina, kutuba : Kieleka, muntu yai vandaka Mwana ya Nzambi. 40 Ye vandaka mpi ti ba nketo yina vandaka kutala na ntama, kati na bo vandaka mpi Maliya ya Magadala, ye Maliya mama ya Yakobo ya leke ye ya Yoze, ti Salome, 41 ba yina, ntangu yandi vandaka na Galilea, landaka yandi ti kusadila yandi, ye ba mingi ya nkaka yina tombukaka ti yandi na Yeluzalemi.

42 Ye ya nkokila kubwaka, sambu yo vandaka kuyilama, yina ikele kilumbu yina ke kuyita sabata, 43 Yozefo yina vandaka ya Alimateo, ndongisidi ya lukumu, yina mpi yandi mosi vandaka kukinga kimfumu ya Nzambi, kwisaka ti kubaka kikesa ya kukota na Pilatu, ye kulomba yandi nitu ya Yezu. 44 Ye Pilatu yitukaka, [na kuvandaka na mpasi na kukwikila] nde yandi vandaka me kufwa ; ye yandi bingaka mfumu ya binwani nkama, yandi yufulaka yandi kana yandi me kufwa tuka ntama. 45 Ye na kuwaka yo na mfumu ya binwani nkama, yandi pesaka nitu na Yozefo. 46 Ye Yozefo, ya yandi sumbaka lele ya lino yina bo ke fikaka ba mvumbi, kulumunaka yandi, ye kangisaka yandi lele ya lino yina bo ke kufikaka ba mvumbi, ye tulaka yandi na maziamu yina bo timunaka na ditadi ya nene, ye balulaka ditadi na kielo ya maziamu. 47 Ye maliya ya Magadala, ti maliya, [mama] ya Yoze vandaka kutala na wapi bo ke kutula yandi.

Ye sabata ya yo lutaka, Maliya ya Magadala, ye
16 Maliya [mama] ya Yakobo, ti Salome, sumbaka bima ya mananasi sambu na kwisa kupakula yandi. 2 Ye na suka ya ngolo, kilumbu ya ntete ya mposo, bo kwisa na maziamu, bonso ntangu vandaka kubasika. 3 Ye bo vandaka kutuba kati na bo : Nani ta kubaludila beto ditadi na ntwala ya kielo ya maziamu ? 4 Ye ya bo talaka, bo kumona nde ditadi vandaka ya kubalula ; sambu yo vandaka nene mingi. 5 Ye ya bo kotaka na maziamu, bo monaka ngunza mosi ya bakala ya kuvanda na

¹ To : Na insi—ntoto mvimba.

² Lele yina vandaka kukabula tempelo na bitini zole (kisika ya Santu na kisika ya kuluta Santu).

ndambu ya diboko ya kibakala, me kulwata mvwela ya mpembe, ye bo waka boma. 6 Ye yandi kutuba na bo : Beno kuwa boma ve ; beno ke kusosa Yezu ya Nazaleti, ya komamaka na kulunsi : Yandi me fumutuka, yandi ikele awa ve ; tala kifulu bo tulaka yandi. 7 Kansi beno kwenda, beno tuba na ba longoki na yandi ti na Petelo : Yandi me kuyita beno na Galilea ; kuna beno ta kumona yandi, bonso yandi tubilaka na beno yo. 8 Ye na kubasikaka, bo tinaka na maziamu. Ye matekita ti kuyituka simbaka bo ; ye bo tubaka ata kima mosi ve na muntu, sambu bo vandaka na boma.

9 Ye ya yandi futumukaka na suka, kilumbu ya ntete ya mposo, yandi monanaka ntete na Maliya ya Magadala, na yina yandi kulaka ba mpeve ya mbi nsambwadi. 10 Yandi, na kukwendaka, tubaka yo na ba yina vandaka ti yandi, yina vandaka na mawa ye vandaka kudila. 11 Ye ba yai, na kuwaka nde yandi ikele na luzingu ye nde yandi monanaka na yandi, bo kwikilaka yo ve. 12 Ye na nima ya mambu yai, yandi monanaka mutindu ya nkaka na zole kati na bo yina vandaka na nzila na kukwendaka na bilanga. 13 Ye ba yai kwendaka ye zabisaka yo na ba nkaka ; kansi bo kwikilaka ba yina mpi ve. 14 Na nima, yandi monanaka na ba kumi na mosi, bonso bo vandaka na mesa, ye nganinaka bo sambu na kukonda kukwikila ti ntima ngolo na bo, sambu bo kwikilaka ve ba yina monaka yandi me futumuka. 15 Ye yandi kutuba na bo : Beno kwenda na insi—ntoto mvimba, ye beno kumwanga nsangu ya mbote na bigangwa yonso. 16 Yina ta kwikila ye ta kubotama ta kuguluka ye yina ta kwikila ve ta kuzengama nkanu. 17 Ye ikele yai bidimbu ta kuvanda na ba yina ta kukwikila : Na zina na mono bo ta kukula ba mpeve ya mbi ; bo ta kutuba ba ndinga ya mpa ; 18 Bo ta kusimba biwuta ; ye ntangu bo ta kunwa konso kima ya ndikila, yo ta kuwisa bo mpasi ve ; bo ta kutula maboko na bantu ya bifu, ye ba yai ta kubeluka.

19 Mfumu mpi, na nima ya kutubila bo, yandi tombulamaka na zulu, ye me kuvanda na diboko ya kibakala ya Nzambi. —20 Ye bo, ya bo kwendaka, bo mwangaka nsangu bifulu yonso, Mfumu na kusala kimvuka ti bo, ti na kusidikisaka ndinga na nzila ya bidimbu yina vandaka kulanda yo.